

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

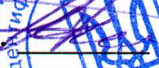
Кафедра хірургії з курсом гепатобіліарної та судинної хірургії,
кафедра хірургії з курсом абдомінальної хірургії,
дитячої хірургії, нейрохірургії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти з

науково-педагогічної та

навчальної роботи

д.мед.н., проф. О.М. Власенко

« 01 »

2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Хірургія, в тому числі нейрохірургія, дитяча хірургія, виробнича
лікарська практика (професійне навчання) хірургія

Освітній рівень другий (магістерський)

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 222 Медицина

Освітня програма ОПП Медицина

2026-2027 навчальний рік

Робоча програма «Хірургія, в тому числі нейрохірургія, дитяча хірургія, виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургія» для студентів за освітнім рівнем другим (магістерським), спеціальністю 222 «Медицина», 4-6 курсів навчально-наукового інституту медицини, факультету підготовки іноземних громадян

Розробники:

Цимбалюк В.І., академік НАН та НАМН України, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри нейрохірургії;

Колосович І.В., доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії з курсом абдомінальної хірургії;

Сусак Я.М., доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хірургії з курсом гепатобіліарної та судинної хірургії;

Левицький А.Ф., доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри дитячої хірургії;

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з хірургічних дисциплін

Протокол від « 31 » серпня _____ 2026 року № 1 ____

Голова циклової комісії з хірургічних дисциплін

доцент, к.мед.н.

(О.П. Стеценко)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 14	Галузь знань <u>22 Охорона здоров'я</u> (шифр і назва)	Нормативна
Модулів – 7	Спеціальність <u>222 Медицина</u> (шифр і назва)	Рік підготовки
Змістових модулів – 7		4-6
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)		Семестр
Загальна кількість год – 420		8-12
Тижневих год для денної форми навчання: аудиторних – 26 самостійної роботи студента – 10	Освітній рівень <u>Другий (магістерський)</u>	Лекції
		- 18 год
		Практичні, семінарські
		266 год
		Лабораторні
		- Год
		Самостійна робота
		136 год, з них
		Індивідуальні завдання:
		- год
		Вид контролю:
		Перевідний залік, підсумковий контроль

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета. Формування здатності застосовувати набуті знання, уміння, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря в галузі охорони здоров'я, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань трудової експертизи та реабілітації.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна

Компетентності:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (ФК)

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК 4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 5. Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 13. Проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 18. Надання невідкладної медичної допомоги дітям.

ФК 19. Фізикальне обстеження дітей різного віку.

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Інтегральна компетентність		спроможність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності 22 “Охорона здоров’я”, що передбачає застосування певних теоретичних знань , практичних навичок та методів відповідного професійного спрямування			
Загальні компетентності					
ЗК.1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	+	+	+	+
ЗК.2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	+	+	+	+
ЗК.3.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.		+	+	+
ЗК.4.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної	+	+	+	+
ЗК.5.	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.		+	+	+
ЗК.6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	+	+	+	+
ЗК.7.	Здатність працювати в команді.		+	+	+
ЗК.8.	Здатність до міжособистісної взаємодії.		+	+	+
ЗК.9.	Здатність спілкуватись іноземною мовою.	+	+	+	+
ЗК.10.	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	+	+	+	+
ЗК.11.	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	+	+	+	+
ЗК.12.	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків		+	+	+
ЗК.13.	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	+	+	+	+
ЗК.14.	Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	+	+	+	+

ЗК.15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.		+	+	+
Спеціальні (фахові) компетентності					
ФК.1.	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.	+	+	+	+
ФК.2.	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів	+	+	+	+
ФК.3.	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання	+	+	+	+
ФК.4.	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.	+	+	+	+
ФК.5.	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.	+	+	+	+
ФК.6.	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.	+	+	+	+
ФК.7.	Здатність до діагностування невідкладних станів.	+	+	+	+
ФК.8.	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.	+	+	+	+
ФК.10.	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.	+	+	+	+
ФК.11.	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	+	+	+	+

ФК 13	Проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	+	+	+	+
ФК 15.	Здатність до проведення експертизи працездатності.	+	+	+	+
ФК 16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм	+	+	+	+
ФК 18.	Надання невідкладної медичної допомоги дітям.	+	+	+	+
ФК 19.	Фізикальне обстеження дітей різного віку.	+	+	+	+
ФК 21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	+	+	+	+
ФК 23	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.	+	+	+	+
ФК 24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.		+	+	+
ФК 25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	+	+	+	+

Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання.

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 6. Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я.

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань.

ПРН 9. Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.

ПРН 10. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних

етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 14. Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Визначати типові клінічні синдроми і симптоми в клініці дитячих хірургічних хвороб.

ПРН 27. діагностувати та надавати медичну допомогу при невідкладних станах в клініці дитячих хвороб.

ПРН 28. трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених хірургічних захворювань та травм у дітей.

ПРН 29. Визначати прогноз для життя, здоров'я та якості життя при поширених хірургічних захворюваннях і травмах у дітей.

ПРН 30. складати план обстеження та інтерпретувати результати лабораторних і інструментальних методів обстеження у дітей.

Здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- Стандартні схеми опитування та клінічного обстеження пацієнта із хірургічними захворюваннями
- Провідні клінічні симптоми або синдроми захворювань у хірургічній клініці
- Критерії попереднього діагнозу хірургічних захворювань
- Діагностику хірургічних захворювань
- Необхідні обов'язкові та додаткові (лабораторні та інструментальні) методи дослідження та їх діагностичне значення
- Диференційну діагностику хірургічних захворювань
- Критерії клінічного діагнозу хірургічних захворювань
- Необхідний режим праці, відпочинку та харчування хворих із хірургічними захворюваннями
- Принципи та характер лікування хірургічних захворювань
- Алгоритми та стандартні схеми лікування хірургічних захворювань
- Критерії діагностики невідкладних станів при хірургічних захворюваннях
- Тактику та надання екстреної медичної допомоги при невідкладних станах при хірургічних захворюваннях
- Алгоритми виконання медичних маніпуляцій
- Первинну та вторинну профілактику, прогноз та працездатність хворих із хірургічними захворюваннями
- Медичну документацію, в тому числі електронні форми

- Систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології
- Етичні принципи при роботі з пацієнтами
- Принципи професійної та академічної доброчесності.

вміти:

- Збирати скарги, анамнез захворювання та життя, оцінювати клінічні дані
- Виділяти провідний клінічний симптом або синдром
- Встановлювати попередній діагноз захворювання у клініці внутрішньої медицини
- Призначати лабораторні та інструментальні (обов'язкові та додаткові) методи дослідження пацієнтів із хірургічними захворюваннями, а також аналізувати їх результати
- Проводити диференційну діагностику хірургічних захворювань
- Встановлювати клінічний діагноз хірургічних захворювання на основі аналізу отриманих даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку, харчування пацієнтів із хірургічними захворюваннями
- Визначати принципи та характер лікування (консервативне, оперативне) хворих із хірургічними захворюваннями, враховуючи вік пацієнта, на підставі клінічного діагнозу за існуючими алгоритмами та стандартними схемами
- Проводити первинну та вторинну профілактику хірургічних захворювань
- Визначати працездатність і оцінювати прогноз хворих із хірургічними захворюваннями
- Діагностувати невідкладні стани
- Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах, зумовлених хірургічними захворюваннями

- Виконувати медичні маніпуляції
- Вести медичну документацію, в тому числі електронні форми
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію
- Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я
- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами
- Дотримуватися професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль є контрольними заходами, які проводяться в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця (далі НМУ) для визначення відповідності рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне корегування освітнього процесу за відповідними напрямками підготовки та спеціальностями НМУ.

За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно шкали (розподілу), що передбачена робочою навчальною програмою. У випадку, якщо під час формування середньої арифметичної традиційної оцінки за заняття студент отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

Результати контролю рівня знань, кожної складової заняття, зокрема, тестів оцінюють згідно даної шкали:

59 % та менше правильних відповідей - оцінка «2»

60-74% правильних відповідей - оцінка «3»

75-89% правильних відповідей - оцінка «4»

90-100%) правильних відповідей - оцінка «5».

Критерії оцінювання.

Оцінка «5» ставиться, якщо студент:

1. виконав роботу без помилок і недоліків;
2. допустив не більше одного недоліку.

Оцінка «4» ставиться, якщо студент виконав роботу повністю, але допустив в ній:

1. не більше однієї негрубої помилки і одного недоліку;
2. не більше двох недоліків.

Оцінка «3» ставиться, якщо студент правильно виконав не менше половини роботи або допустив:

1. не більше двох грубих помилок або не більше однієї грубої і однієї негрубої помилки і одного недоліку;
2. не більше двох-трьох негрубих помилок або однієї негрубої помилки і трьох недоліків;
3. за відсутності помилок, але за наявності чотирьох-п'яти недоліків.

Оцінка «2» ставиться, якщо студент:

1. допустив число помилок (недоліків), які перевищують критерії, при яких може бути виставлена оцінка «3».
2. якщо правильно виконав менше половини завдань;
3. не приступив до виконання завдань;
4. правильно виконав не більше 10% всіх завдань.

Кінцевий контроль проводять у формі перевідного заліку (1, 2, 3 модуль), і підсумкового контролю (4- 6 модулі). Оцінка результатів складання підсумкового контролю здійснюється за 200-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та національною шкалою і відображається у відповідних відомостях.

3. Програма навчальної дисципліни

420 год/ 14 кредитів (лекції – 18 год, практичні заняття – 266 год,
СРС – 136 год)

**4 КУРС - ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА
ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ) В Т.Ч. ВИРОБНИЧА
ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ
ХВОРОБИ**

135 год/4,5 кредитів (лекції – 10 год, практичні заняття – 80 год,
СРС– 45 год)

МОДУЛЬ 1 (4 курс)

**ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА
ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ)**

90 год/3 кредитів (лекції – 10 год, практичні заняття – 60 год, СРС– 20 год)

Змістовий модуль 1. Ургентна хірургія

Тема 1. Гострий апендицит .

Гострий апендицит. Анатомо-фізіологічні відомості. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Тактика лікування. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей, вагітних та хворих похилого віку. Діагностична та лікувальна програма. Роль лапароскопічних технологій у діагностиці та лікуванні хворих з гострим апендицитом. Ускладнення гострого апендициту та апендектомії: апендикулярний інфільтрат, апендикулярний абсцес, міжпетльовий, тазовий та піддіафрагмальний абсцеси. Пілефлебіт. Сепсис. Клініка, діагностика, сучасна лікувальна тактика.

Тема 2. Гострий холецистит

Анатомо-фізіологічні особливості жовчних шляхів. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Хірургічна тактика. Особливості клінічного перебігу, клінічної картини гострого холециститу та діагностичної і лікувальної програми у хворих похилого віку та хворих із супутньою патологією. Ускладнення гострого холециститу та холецистектомії (перфорація жовчного міхура, перивезикальний інфільтрат та абсцес, холангіт, холангіогенні абсцеси

печінки, жовчний перитоніт, печінкова недостатність, механічна жовтяниця, холецистопанкреатит. Інтраопераційні пошкодження поза печінкових жовчних шляхів, судин, органів черевної порожнини). Діагностика та хірургічна тактика. Роль малоінвазивних методів діагностики та лікування ускладнень.

Тема 3. Гострий панкреатит

Етіологія та патогенез, класифікація гострого панкреатиту. Клініка легкого та важкого гострого панкреатиту. Диференційна діагностика гострого панкреатиту. Ускладнення гострого панкреатиту: гостра псевдокіста підшлункової залози, абсцес підшлункової залози, поширений перитоніт, некроз стінок порожнинних органів, кровотеча в черевну порожнину, гострі виразки травного каналу, кровотеча з гострих виразок у порожнину травного каналу, перфорація гострих. Методи діагностики гострого панкреатиту: лабораторні, інструментальні – УЗД, КТ, лапароскопічні. Сучасна лікувальна тактика при гострому панкреатиті. Консервативна терапія. Показання і способи мініінвазивних та відкритих оперативних втручань

Тема 4. Гостра непрохідність кишечника

Актуальність проблеми. Визначення поняття. Етіологія та патогенез. Типова клінічна картина. Класифікація (за етіологією, анатомічною локалізацією, клінічним перебігом). Диференційна діагностика. Особливості обстеження хворого з гострою непрохідністю кишечника. Механічна непрохідність кишечника. Ранні клінічні ознаки механічної непрохідності кишечника. Сучасні методи діагностики. Особливості передопераційної підготовки: корекція водно- електролітних порушень та кислотно-лужного стану. Особливості проведення загального знеболення. Хірургічна тактика при гострій непрохідності кишечника та види оперативних втручань в залежності від її причини. Особливості ведення післяопераційного періоду. Наслідки хірургічного лікування. Динамічна непрохідність кишечника. Класифікація. Особливості клініки. Принципи консервативного та хірургічного лікування.

Злукова хвороба. Етіологія, патогенез. Клініка. класифікація. Показання до хірургічного лікування. Особливості та види оперативних втручань.

Тема 5. Гострий перитоніт

Етіологія, патогенез, класифікація гострого перитоніту Клініка місцевого та поширеного гострого перитоніту. Методи діагностики місцевого та поширеного перитоніту: лабораторні, лапароскопічні, УЗ. Диференційна діагностика гострого місцевого та поширеного перитоніту. Лікувальна тактика при гострому місцевому (обмеженому та необмеженому), поширеному перитоніті. Пункційні методи лікування. Метод лапаростомії.

Тема 6. Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення.

Зовнішні черевні грижі. Актуальність теми. Класифікація. Етіологія. Патогенез. Клініка захворювання. Сучасні методи обстеження. Загальні принципи хірургічного лікування. Показання та протипоказання до операції. Грижі білої лінії живота. Пупкові грижі. Післяопераційні грижі. Типова клініка. Класифікація. Диференційна діагностика типів гриж. Методи оперативного втручання: класичні та лапароскопічні. Пахові та стегові грижі. Типова клініка. Класифікація. Диференційна діагностика. Способи оперативного втручання (способи Lichtenstein, Cilbert, Shouldice, класичні та лапароскопічні) Ускладнення гриж (гострі та хронічні). Види защемлення за механізмом, клінічною картиною. Класична клініка защемлення та його клінічних форм. Диференційна діагностика. Методи обстеження. Особливості оперативного втручання при защемлених грижах. Запалення, травма, кишкова непрохідність, невправимість грижі. Внутрішні грижі. Класифікація. Етіологія Патогенез. Клініка захворювання. Ускладнення. Лікування. Діафрагмальні грижі. Показання до оперативного лікування. Способи операції при діафрагмальній грижі.

Тема 7. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки

Етіологія та патогенез, класифікація перфоративних гастродуоденальних виразок. Клініка типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Діагностика та диференційна діагностика типової та атипової перфоративної гастродуоденальної виразки. Рентгенологічні, лапароскопічні методи, та методи УЗД. Лікувальна тактика при перфоративній гастродуоденальній виразці. Підготовка хворого до оперативного втручання та вибір оптимального способу виконання оперативного втручання. Консервативна терапія у післяопераційному періоді. Етіопатогенез, класифікація виразкової кровотечі. Клініка виразкової кровотечі. Лабораторні та ендоскопічні методи діагностики виразкової кровотечі. Диференційна діагностика шлунково-кишкових кровотеч. Лікувальна тактика при виразковій кровотечі: показання до вибору консервативного лікування, ендоскопічних методів гемостазу, оперативного втручання. Вибір методу оперативного втручання при виразковій кровотечі

Змістовий модуль 2. Хірургічна гастроентерологія та проктологія

Тема 8. Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки.

Пілородуоденальний стеноз (патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних ступенів стенозу, диференційний діагноз, методи дослідження, консервативне та оперативне лікування, види операцій). Дуоденальний стеноз. Пенетрація виразки шлунку та дванадцятипалої кишки (патогенез, залежність клініки від пенетруючого органу, диференційний діагноз, методи дослідження, консервативне та оперативне лікування, види операцій). Малігнізація виразки (стан проблеми, клінічні прояви, диференційний діагноз, методи дослідження, особливості оперативних втручань). Ульцерогенні ендокринні захворювання (первинний гіперпаратиреоз, синдром Золінгера-Елісона, особливості клініки, діагностики та лікування). Хвороби оперованого шлунку (постгастрорезекційні та постваготомні, патогенез, клініка, класифікація, характеристика функціональних розладів та органічних уражень шлунку та його кукси, консервативне та оперативне лікування). Рідкісні захворювання шлунку та

дванадцятипалої кишки: сторонні тіла (різноманітні предмети, безоари (фітобезоари, трихобезоари, себобезоари), опіки (хімічні, термічні), синдром Маллорі-Вейса, хвороба Менетріє, синдром Шмидена, хвороба Рандю-Ослера-Вебера, дивертикули шлунку та дванадцятипалої кишки.

Тема 9. Хвороби печінки.

Фіброз, цироз печінки. Хірургічні аспекти теми. Сучасний патогенез, класифікація. Ускладнення. Клініка ускладнень. Диференційна діагностика. Принципи консервативного та оперативного лікування портальної гіпертензії та її ускладнень. Жовтяниця як хірургічна проблема. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви. Методи дослідження. Принципи консервативного лікування. Хірургічна тактика. Роль малоінвазивних оперативних методів в лікуванні механічної жовтяниці. Печінкова недостатність. Стан проблеми. Класифікація. Патогенез. Клінічні прояви в залежності від ступеня важкості. Сучасні методи лікування печінкової недостатності. Пересадка печінки. Паразитарні та не паразитарні ураження печінки. Особливості клініки. Диференційна діагностика. Методи обстеження. Ускладнення. Принципи лікувальної тактики.

Тема 10. Захворювання позапечінкових жовчних протоків.

Жовчнокам'яна хвороба. Стан проблеми. Етіологія. Патогенез. Причини утворення конкрементів. Клінічна картина. Діагностика. Диференційна діагностика. Хронічний калькульозний холецистит. Клінічні прояви. Методи дослідження. Диференційна діагностика. Принципи лікування. Показання до ендоскопічних, лапароскопічних та втручань з міні доступів. Прогноз. Ускладнення хронічного калькульозного холециститу. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування Постхолецистектомічний синдром. Частота. Класифікація. Клініка різних форм. Диференційна діагностика. Методи обстеження. Лікування

Тема 11. Захворювання підшлункової залози та селезінки

Хронічний панкреатит. Методи діагностики. Клініка. Діагностика.

Диференційна діагностика. Принципи консервативного лікування. Показання до операції. Ускладнення хронічного панкреатиту. Клініка. Діагностика.

Диференційна діагностика. Лікування. Кісти та нориці. Клініка. Діагностика.

Диференційна діагностика. Ускладнення кіст (нагноєння, перфорація, кровотечі, малігнізація). Принципи хірургічної тактики. Захворювання селезінки (травма, абсцес, кісти, інфаркт, спленомегалія, гіперспленізм, хвороба Верльгофа, хвороба Банті, гемолітична жовтяниця, малярійна спленомегалія). Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування. Показання до спленектомії. Постспленектомічний синдром. Робота у відділенні інтенсивної терапії. Курація хворих з патологією гепатопанкреатобіліарної зони.

Тема 12,13 Захворювання тонкої та товстої кишки

Захворювання тонкої кишки. Методи дослідження. Класифікація хірургічних захворювань тонкої кишки. Дивертикули, дивертикул Меккеля, його ускладнення: хронічні (абдомінальна „жаба”) та гострі (оклюзії мезентеріальних судин, хвороба Крона, кишкові). Хірургічна тактика при ускладнених формах інфекційних та паразитарних захворювань. Виразковий коліт (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Хвороба Крона тонкої та товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Дивертикулярна хвороба товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Поліпи та поліпоз товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Дифузний сімейний поліпоз (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Вади положення кишки, пневматоз, долімегахоколон. Хронічний колостаз (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження,

диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Нові технології хірургічного лікування хвороб товстої кишки (лапароскопічні, ендоскопічні)”. Курація хворих (робота студента в палаті, дотримуючись алгоритму обстеження хворого, з аналізом ендоскопічних, УЗ- даних, лабораторних показників), формулювання діагнозу та схеми лікування.

Синдром подразненої товстої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування)

Тема 14. Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини

Хронічний геморрой (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморрою, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне, види операцій). Гострий геморрой (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, особливості клінічних проявів різних стадій розвитку геморрою, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне, види операцій). Гострий парапроктит (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Хронічний парапроктит (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Анальна тріщина, анальний свербіж (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Випадіння прямої кишки (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Інші захворювання прямої кишки: ректоцеле, ректовагінальна нориця, папіліт, солітарна виразка, прокталгія, недостатність анального жома (етіологія, патогенез, класифікація, клініка, методи дослідження, диференційний діагноз, лікування консервативне та оперативне). Синдром опущення промежини (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика) Піодермія промежини (стан проблеми,

етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Параанальний дерматит (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Кондиломатоз промежини (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Епітеліальне куприкове погруження (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Рідкісні захворювання м'яких тканин промежини: саркома Капоші, меланома, хвороба Педжета, хвороба Боуена (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Анокуприковий больовий синдром (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика). Тератоми параректальної локалізації (стан проблеми, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика, лікувальна тактика) Курація хворих із захворюваннями прямої кишки та м'яких тканин промежини (робота студента з хворими, збирання скарг, анамнезу, проведення пальцевого та інструментального дослідження прямої кишки).

Тема 15. Курація хворих

Робота студентів з хворими, збирання скарг, анамнезу хвороби і життя, вдосконалення методів фізикального обстеження, робота в ендоскопічному та рентгенологічному кабінетах та у кабінеті УЗ-дослідження. Практичні навички роботи в перев'язочній (догляд за раною, дренажами, зміна пов'язок, видалення дренажів, зняття швів, розведення рани, хірургічна обробка гнійного вогнища). Робота в операційній (асистенція на операціях, катетеризація центральних вен, введення в наркоз, переливання препаратів крові).

МОДУЛЬ 2 (4 КУРС) ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ

45 год/1,5 кредитів (практичні заняття – 20 год, СРС– 25 год)

Тема 1. Принципи організації надання планової і невідкладної хірургічної допомоги

Організація надання планової і невідкладної хірургічної допомоги та роботи лікаря хірургічного відділення стаціонару. Принципи етики і деонтології у роботі лікаря хірургічного відділення. Ведення медичної документації. Виконання медичних маніпуляцій.

Тема 2. Оцінка даних фізикального обстеження та результатів додаткових досліджень

Оцінка даних анамнезу, фізикального дослідження: огляду хворого, пальпації, перкусії, аускультатії, ректального дослідження. Аналіз результатів лабораторних та інструментальних досліджень (рентгенографії органів черевної порожнини, УЗД, КТ, фіброгастродуоденоскопії, фіброколоноскопії).

Тема 3. Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.

Обґрунтування і формулювання клінічного діагнозу, проведення диференціальної діагностики захворювань органів черевної порожнини. Визначення плану консервативного й оперативного лікування залежно від патогенетичних чинників та тяжкості стану хворого.

Тема 4. Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях

Проведення асистування при виконанні екстрених і планових операцій. Проведення асистування в перев'язочній: догляд за раною, дренажами, зміна пов'язок, видалення дренажів, зняття швів, розведення рани, хірургічна обробка гнійного вогнища. Надання невідкладної допомоги при кровотечі, септичному і геморагічному шоці. Проведення корекції водно-електролітних порушень та кислотно-лужного стану.

Тема 5. Підсумковий етапний контроль.

**5 КУРС - ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА, ЕНДОКРИННА
ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ) В Т.Ч.:
НЕЙРОХІРУРГІЯ, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ**

165 год/5,5 кредитів (лекції – 8 год, практичні заняття – 106 год,

СРС– 51 год)

**МОДУЛЬ 3 (5 курс) ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА,
ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ)**

105 год/3,5 кредита (лекції – 6 год, практичні заняття – 64 год,

СРС – 35 год)

Змістовий модуль 3. Військова, грудна, ендокринна хірургія

Тема 1. Вогнепальні поранення

Сучасні види зброї. Можлива структура санітарних втрат. Пошкоджувальні фактори тканин людини при вогнепальному пораненні. Особливості структурних і функціональних змін тканин залежно від виду зброї. Ураження мінно-вибуховими пристроями, бомбами об'ємного вибуху. Медична допомога пораненим, профілактика ранової інфекції. Первинна хірургічна обробка ран, їх особливості і відмінності від вогнепальних поранень. Особливості і відмінності первинної хірургічної обробки при великих механічних пошкодженнях. Види первинної хірургічної обробки ран за обсягом і терміном їх виконання. Показання, відсутність показань і протипоказання для первинної хірургічної обробки ран. Сучасні погляди на ранову хворобу, періоди.

Тема 2. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень

Ранова інфекція. Фактори, що сприяють виникненню ранової інфекції. Мікрофлора рани. Первинне і вторинне очищення рани. Місцева гнійна інфекція. Характеристика токсико-резорбтивної лихоманки і сепсису. Клініка сепсису. Профілактика і лікування гнійних ускладнень вогнепальних ран. Анаеробна інфекція рани. Термін виникнення, місцеві та загальні прояви. Характеристика різних клінічних форм. Профілактика анаеробної інфекції. Специфічне і неспецифічне лікування. Результати лікування.

Тема 3. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження. Термічні пошкодження

Поняття про комбіновані і радіаційні ураження. Їх поєднання. Особливості перебігу поранень, переломів кісток, термічних опіків при комбінованих радіаційних ураженнях і потрапленні радіоактивних речовин на рану та опікову поверхню. Синдром взаємного обтяження. Особливості перебігу радіаційних опіків. Медична допомога в осередку ураження. Місцеві і загальні патологічні прояви термічних опіків. Класифікація опіків за глибиною пошкодження. Ступені опіків. Визначення загальної площі опіків і площі глибокого пошкодження. Періоди опікової хвороби. Опіковий шок. Опікова септикотоксемія. Видужання. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху, запалювальними сумішами. Медична допомога на полі бою (в осередку масових санітарних втрат). Медичне сортування, обсяг і зміст медичної допомоги в умовах бойових і екстремальних ситуаціях мирного часу.

Тема 4. Кровотеча і крововтрата

Класифікація кровотеч в залежності від джерела кровотечі, часу її виникнення і ступеня крововтрати. Клінічна картина кровотечі та гострої крововтрати. Способи визначення величини крововтрати у польових умовах та при надзвичайних станах. Показання для переливання крові на війні. Контроль за придатністю крові для переливання. Техніка переливання крові. Різновиди трансфузійних розчинів і показання до їх застосування. Можливі ускладнення при переливанні крові. Їх профілактика і лікування. Засоби тимчасової, кінцевої зупинки кровотечі. Методики розрахунку потреби крові та кровозамінників у польових умовах та надзвичайних станах.

Тема 5. Поранення (пошкодження) грудей.

Частота і класифікація поранень та закритих пошкоджень грудей. Клінічні прояви і діагностика різних видів поранень і пошкоджень. Види пневмотораксу. Ступені гемотораксу. Медична допомога і у польових умовах і екстремальних ситуаціях. Гнійні захворювання легень та плеври. Абсцес, гангрена легень. Гостра і хронічна емпієма плеври. Піопневмоторакс.

Етіологія. Особливості клінічного перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Методи консервативного та хірургічного лікування.

Тема 6. Поранення, закриті пошкодження черева, таза і органів таза

Частота і класифікація поранень і пошкоджень черева. Клінічні прояви відкритих пошкоджень черева. Симптоми проникаючих поранень черева. Шок, крововтрата і перитоніт, їх значення у визначенні пошкоджень черева. Діагностика проникаючих поранень і закритих пошкоджень черева. Перша медична допомога при пораненнях черева. Обсяг першої лікарської допомоги. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень черева. Поранення і закриті пошкодження таза і органів таза. Класифікація поранень таза. Симптоми і діагностика вогнепальних переломів кісток таза із пошкодженням і без пошкодження органів таза. Перша медична допомога при пораненнях і закритих пошкодженнях таза. Профілактика шоку. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень таза.

Тема 7. Захворювання межистіння.

Опіки, травми та сторонні тіла стравоходу. Ахалазія кардії. Дивертикули стравоходу. Грижі стравохідного отвору діафрагми. Гастроезфагеальна рефлексна хвороба. Стравохід Баретта. Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи консервативного та хірургічного лікування.

Тема 8. Еутириоїдний і токсичний зоб. Дисгормональні захворювання молочної залози.

Етіологія. Патогенез. Класифікація. Спеціальні методи дослідження. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи лікування, передопераційна підготовка. Інтраопераційні та післяопераційні ускладнення та їх профілактика. Етіологія, фактори ризику. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи лікування.

Змістовий модуль 4. Серцева, судинна хірургія

Тема 9. Ішемічна хвороба серця. Інфаркт міокарда, аневризма серця.

Етіологія. Клініка. Діагностика. Показання до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань. Набуті вади серця. Етіологія. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Показання до хірургічного лікування. Методи оперативних втручань.

Тема 10. Хронічні оклюзивні захворювання артерій нижніх кінцівок.

Етіологія. Класифікація. Клініка. Діагностика. Диференціальна діагностика. Методи лікування. Абдомінальний ішемічний синдром. Клінічні варіанти перебігу. Діагностика. Диференціальна діагностика. Ускладнення. Методи консервативного та хірургічного лікування. Гостра ішемія кінцівок. Класифікація, клінічні стадії перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Методи лікування. Профілактика.

Тема 11. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок.

Класифікація. Діагностика. Диференціальна діагностика. Ускладнення. Спеціальні методи дослідження. Методи хірургічного лікування.

Тема 12. Тромбоемболія легеневої артерії.

Етіологія. Клініка. Діагностика. Лікування. Способи профілактики.

Тема 13. Підсумковий модульний контроль.

МОДУЛЬ 4 (5 КУРС) НЕЙРОХІРУРГІЯ

30 год/1 кредит (практичні заняття – 24 год, СРС – 6 год)

Тема 1. Черепно-мозкова травма (ЧМТ).

Закрита та відкрита ЧМТ. Надання першої допомоги хворим з ЧМТ на догоспітальному етапі. Клініка та сучасні методи діагностики ЧМТ. Особливості перебігу черепно-мозкової травми в залежності від віку. Покази та принципи хірургічного лікування ЧМТ. Ускладнення ЧМТ, їх профілактика та лікування. Особливості ведення бойової ЧМТ на догоспітальному та госпітальному етапах. Реабілітація хворих із ЧМТ.

Тема 2. Хребетно-спинномозкова травма (ХСМТ). Патологія периферичної нервової системи.

Етіопатогенез та клінічна картина ХСМТ. Сучасні методи діагностики ХСМТ, Невідкладна допомога хворим із травматичними ураженнями хребта та спинного мозку в залежності від рівня ушкодження. Показання до хірургічного лікування при ХСМТ. Сучасні методи лікування, профілактика і лікування ускладнень ХСМТ в гострому і віддаленому періодах. Особливості ведення бойової ХСМТ на догоспітальному та госпітальному етапах. Реабілітація хворих із ХСМТ. Особливості клініки, діагностики та хірургічного лікування травматичних ушкоджень периферичних нервів. Діагностика та хірургічне лікування компресійно-ішемічних (тунельних) невропатій.

Тема 3. Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.

Етіопатогенез, клінічна картина пухлин головного мозку. Патофізіологічні механізми формування гіпертензійного синдрому. Невідкладна допомога при синдромі гострої внутрішньочерепної гіпертензії та дислокаційних синдромах. Принципи хірургічного та комбінованого лікування пухлин головного мозку в залежності від гістоструктури та локалізації. Клінічна картина, сучасні методи діагностики та принципи хірургічного лікування гідроцефалії. Основні види лікворощунтуючих операцій, покази до їх виконання та методика проведення. Невідкладна допомога при дисфункції шунта. Принципи ендоскопічних оперативних втручань при лікуванні гідроцефалії.

Тема 4. Судинні захворювання головного та спинного мозку.

Судинні захворювання головного мозку, які потребують хірургічного лікування. Клініка, діагностика і лікування аневризм, артеріовенозних мальформацій, каротидно-кавернозних співусть в гострому та віддаленому періодах. Клініка, діагностика і лікування стенозів, тромбозів та тромбемболії судин головного мозку. Невідкладна допомога та сучасні методи хірургічного лікування гострих порушень мозкового кровообігу за геморагічним та ішемічним типом. Вікові особливості реабілітації хворих після перенесено гострого порушення

мозкового кровообігу. Основні клінічні прояви судинної патології спинного мозку. Діагностика. Методи хірургічного лікування.

Тема 5. Остеохондроз. Пухлини спинного мозку.

Етіопатогенез, класифікація, діагностика та диференційна діагностика радикулярного больового синдрому. Невідкладна допомога при радикулярному больовому синдромі. Показання та принципи хірургічного лікування при остеохондрозі. Відновне лікування в післяопераційному періоді, реабілітація хворих. Профілактика остеохондрозу. Сучасні методи діагностики пухлин спинного мозку. Принципи хірургічного лікування пухлин спинного мозку. Відновне лікування в післяопераційному періоді.

Тема 6. Функціональна та відновна нейрохірургія. Хірургія болю.

Принципи та перспективи розвитку функціональної і відновної нейрохірургії. Основні принципи та покази до хірургічного лікування епілепсії, паркінсонізму, дитячого церебрального параліча та ін. Основні види хірургічних втручань, які використовуються у відновній нейрохірургії. Поняття про невгамовні больові синдроми. Покази до хірургічного лікування больових синдромів і його принципи. Вікові особливості реабілітації і соціальної реадaptaції хворих із невгамовними больовими синдромами.

МОДУЛЬ 5 (5 КУРС). ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ

30 год/1 кредит (лекції – 2 год, практичні заняття – 18 год,

СРС – 10 год)

Тема 1. Гострий апендицит. Кишкова непрохідність. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника. Синдром набряклої калитки.

Тема 2. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія.

Тема 3. Травма грудної клітки та органів грудної порожнини. Закрита травма органів черевної порожнини та заочеревинного простору: Травматичне ушкодження сечівника, сечового міхура, нирок. Політравма у дітей.

Тема 4. Гострий гематогенний остеомієліт. ТБЦ-остит. Хірургічний сепсис. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння.

Тема 5. Особливості онкології дитячого віку. Доброякісні та злоякісні пухлини ембріональні пухлини. Судинні аномалії у дітей: судинні пухлини та судинні мальформації.

6 КУРС - ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ)

ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ

120 год/4 кредити (практичні заняття – 80 год, СРС – 40 год)

МОДУЛЬ 6 (6 курс)

ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ

120 год/4 кредити (практичні заняття – 80 год, СРС – 40 год)

Змістовий модуль 5. Загальні питання хірургії та клінічні прояви хірургічних хвороб

60 год/2 кредити (практичні заняття – 50 год, СРС – 10 год)

Тема 1. Загальні питання хірургічної допомоги в Україні.

Історія хірургії України. Організація хірургічної допомоги в Україні. Етика та деонтологія в хірургії. Нові технології в хірургії. Сучасні методи діагностики та лікування.

Патологічні синдроми при захворюваннях органів черевної порожнини.

Синдром дисфагії, блювання та порушення акту дефекації. Колітичний синдром. Особливості колітичного синдрому в залежності від захворювань товстої кишки. Сучасні методи діагностики захворювань товстої кишки. Їх

значення в діагностиці та диференційній діагностиці органів черевної порожнини Лікувальна тактика.

Тема 2. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих.

Патогенез, значення при різних захворюваннях і травмах. Лікувальна тактика.

Критичні стани у хірургічних хворих.

Гострий респіраторний дистрес синдром, синдром черевної порожнини, колапс. Шок у хірургічних хворих. Причини, діагностика, лікувальна тактика.

Тема 3. Синдром болю у животі.

Особливості больового синдрому при гострих захворюваннях органів черевної порожнини. Його значення для диференціальної діагностики.

Синдром непрохідності кишечника.

Етіологія. Патогенез. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікувальна тактика.

Тема 4 .Синдром гострого живота..

Діагностика, диференційна діагностика і лікувальна тактика. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини.

Синдром локального та поширеного гнійно-запального процесу очеревини.

Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікувальна тактика.

Тема 5. Синдром механічної жовтяниці при пухлинних та непухлинних ураженнях жовчних шляхів.

Етіологія. Патогенез. Клініка. Диференціально-діагностична тактика. Сучасні підходи до лікування. Печінкова недостатність при хірургічних захворюваннях, методи профілактики та лікування.

Тема 6. Синдром кровотечі з травного каналу.

Причини виникнення, діагностика та диференційна діагностика, лікувальна тактика.

Хірургічні аспекти виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки.

Етіологія. Патогенез. Клініка ускладнень виразкової хвороби. Методи діагностики. Диференціальна діагностика. Лікувальна тактика.

Тема 7. Закрита та відкрита травма живота.

Симптоматика пошкодження органів черевної порожнини та заочеревного простору. Інструментальні методи діагностики. Лікувально-діагностична тактика. Перша медична допомога при бойових пораненнях черева. Обсяг першої лікарської допомоги. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень черева.

Поранення і закриті пошкодження таза і органів таза.

Класифікація поранень таза. Симптоми і діагностика вогнепальних переломів кісток таза із пошкодженням і без пошкодження органів таза. Перша медична допомога при пораненнях і закритих пошкодженнях таза. Профілактика шоку. Лікування вогнепальних і закритих пошкоджень таза.

Тема 8. Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини.

Сучасні методи діагностики та хірургічного лікування захворювань серцево-судинної системи. Хірургічні аспекти ішемічної хвороби серця та її ускладнень. Сучасні методи хірургічного та мініінвазивного лікування.

Хірургічна патологія легень та плеври.

Принципи діагностики та лікування. Пошкодження органів грудної порожнини. Клініка і діагностика, диференціальна діагностика. Лікувальна тактика. Частота і класифікація поранень та закритих пошкоджень грудей. Клінічні прояви і діагностика різних видів поранень і пошкоджень.

Тема 9. Синдром гострої ішемії кінцівок. Тромбози магістральних вен.

Класифікація, клініка, діагностика та диференціальна діагностика. Методи консервативного та хірургічного лікування.

Тромбоемболія легеневої артерії.

Класифікація, клініка. Невідкладна допомога, методи діагностики, лікування та профілактики.

Тема 10. Ятрогенія в хірургії. Підсумковий контроль.

Правові та економічні аспекти в хірургічній практиці. Підсумковий модульний контроль.

Змістовий модуль 6. Дитяча хірургія

30 год/1 кредити (практичні заняття – 20 год, СРС – 10 год)

Тема 1. Вади розвитку респіраторної системи.

Тема 2. Вади розвитку, які проявляються кишковою непрохідністю.

Тема 3. Вади розвитку передньої черевної стінки. Вади розвитку печінки та жовчовивідних шляхів.

МОДУЛЬ 7. (6 КУРС)

**ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ
НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ**

30 год/1 кредити (практичні заняття – 10 год, СРС – 20 год)

Тема 1. Оцінка даних фізикального обстеження у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини

Тема 2. Оцінка результатів додаткових досліджень у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини

Тема 3. Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.

Тема 4. Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях

Тема 5. Підсумковий контроль

7. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість год					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		Л	П	Лаб.	Інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7
4 КУРС ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ) В Т.Ч. ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ						
Модуль 1 (4 курс). Хірургія (ургентна хірургія, хірургічна гастроентерологія та проктологія)						
Змістовий модуль 1. Ургентна абдомінальна хірургія						
Тема1. Гострий апендицит .	5	1	4			
Тема2. Гострий холецистит	5	1	4			
Тема3. Гострий панкреатит	5	1	4			
Тема 4. Гостра непрохідність кишечника	9	1	4			4
Тема 5. Гострий перитоніт	9	1	4			4
Тема 6. Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення.	5	1	4			
Тема 7. Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки	4		4			
Разом за змістовним модулем 1	42	6	28			8
Змістовий модуль 2. Хірургічна гастроентерологія та проктологія						
Тема 8. Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки.	9	1	4			4
Тема 9. Хвороби печінки.	4		4			
Тема 10. Захворювання позапечінкових жовчних протоків.	4		4			
Тема 11. Захворювання підшлункової залози та селезінки	8		4			4
Тема 12. Захворювання тонкої та товстої кишки(частина 1)	6	2	4			
Тема 13. Захворювання тонкої та товстої кишки(частина 2)	4		4			
Тема 14. Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини.	9	1	4			4
Тема 15. Курація хворого. Підсумковий етапний контроль	4		2 2			
Разом за змістовним модулем 2	48	4	32			12
Разом за модуль 1	90	10	60			20

Модуль 2 (4 курс) . Виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургічні хвороби						
Тема 1. Принципи організації надання планової і невідкладної хірургічної допомоги	9		4			5
Тема 2. Оцінка даних фізикального обстеження та результатів додаткових досліджень	9		4			5
Тема 3. Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.	9		4			5
Тема 4. Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях	9		4			5
Тема 5. Підсумковий етапний контроль.	9		4			5
Разом за модулем 2	45		20			25
Усього год за модулем 1,2	135	10	80			45
5 КУРС						
ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА, ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ) В Т.Ч.: НЕЙРОХІРУРГІЯ, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ						
Модуль 3 (5 курс). Хірургія (військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія)						
Змістовий модуль 3. Військова, грудна, ендокринна хірургія						
Тема 1. Вогнепальні поранення	10		5			5
Тема 2. Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень	10		5			5
Тема 3. Комбіновані радіаційні і хімічні ураження. Термічні пошкодження	6	1	5			
Тема 4. Кровотеча, крововтрата	5		5			
Тема 5. Поранення (пошкодження) грудей.	5		5			
Тема 6. Поранення, закриті пошкодження черева, таза і органів таза	6	1	5			
Тема 7. Захворювання межистіння.	11	1	5			5
Тема 8. Еутириодний і токсичний зоб. Захворювання молочної залози	6	1	5			
Разом за змістовим модулем 1	59	4	40			15
Змістовий модуль 4. Серцева, судинна хірургія						
Тема 9. Ішемічна хвороба серця, набуті вади серця	11	1	5			5

Тема 10. Хронічні оклюзивні захворювання артерій нижніх кінцівок	11	1	5			5
Тема 11. Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок	10		5			5
Тема 12. Тромбоемболія легеневої артерії	10		5			5
Підсумковий етапний контроль.	4		4			
Разом за змістовим модулем 2	46	2	24			20
Разом за модуль 3	105	6	64			35
МОДУЛЬ 4 (5 КУРС). Нейрохірургія						
Тема 1. Черепно-мозкова травма.	5		4			1
Тема 2. Хребетно-спинномозкова травма. Патологія периферичної нервової системи.	5		4			1
Тема 3. Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.	5		4			1
Тема 4. Судинні захворювання головного та спинного мозку.	5		4			1
Тема 5. Остеохондроз. Пухлини спинного мозку.	5		4			1
Тема 6. Функціональна та відновна нейрохірургія. Хірургія болю.	3		2			1
Підсумковий контроль	2		2			
Разом за модуль 4	30		24			6
МОДУЛЬ 5 (5 КУРС). Дитяча хірургія						
Тема 1. Гострий апендицит. Кишкова непрохідність. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника. Синдром набряклої калитки.	9	1	4			2
Тема 2. Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія.	9		3			2
Тема 3. Травма грудної клітки та органів грудної порожнини. Закрита травма органів черевної порожнини та заочеревинного простору: Травматичне ушкодження сечівника, сечового міхура, нирок. Політравма у дітей.	10	1	4			2
Тема 4. Гострий гематогенний остеомієліт. ТБЦ-остит. Хірургічний сепсис. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння.	8		3			2

Тема 5. Особливості онкології дитячого віку. Доброякісні та злоякісні пухлини ембріональні пухлини. Судинні аномалії у дітей: судинні пухлини та судинні мальформації.	9		4			2
Разом за модуль 5	45	2	18			10
Усього за модулі 3,4,5	165	8	106			51

6 КУРС ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ						
Модуль 6.(6 курс) Хірургія (загальні питання хірургії; клінічні прояви хірургічних хвороб) в т.ч. дитяча хірургія						
Змістовий модуль 5. Загальні питання хірургії та клінічні прояви хірургічних хвороб						
Тема 1. Загальні питання хірургічної допомоги в Україні. Патологічні синдроми при захворюваннях органів черевної порожнини	5		5			
Тема 2. Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих. Критичні стани у хірургічних хворих	5		5			
Тема 3. Синдром болю у животі. Синдром непрохідності кишечника.	7		5			2
Тема 4. Синдром гострого живота. Синдром локального та поширеного гнійно-запального процесу очеревини.	7		5			2
Тема 5. Синдром механічної жовтяниці при пухлинних та непухлинних ураженнях жовчних шляхів.	7		5			2
Тема 6. Синдром кровотечі з травного каналу. Хірургічні аспекти виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки	5		5			
Тема 7. Закрита та відкрита травма живота. Поранення та закриті пошкодження тазу і органів тазу.	5		5			
Тема 8. Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності	7		5			2

при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини. Хірургічна патологія легень та плеври.						
Тема 9. Синдром гострої ішемії кінцівок. Тромбози магістральних вен. Тромбоемболія легеневої артерії.	7		5			2
Тема 10. Ятрогенія в хірургії. ПМК.	5		5			
Разом за змістовим модулем 5	60		50			10
Змістовий модуль 6. Дитяча хірургія						
Тема 11. Вади розвитку респіраторної системи.	9		6			3
Тема 12. Вади розвитку, які проявляються кишковою непрохідністю.	10		7			3
Тема 13. Вади розвитку передньої черевної стінки. Вади розвитку печінки та жовчовивідних шляхів.	11		7			4
Разом за змістовим модулем 6	30		20			10
Разом за модуль 6	90		70			20
МОДУЛЬ 7. (6 КУРС) ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ						
Тема 1. Оцінка даних фізикального обстеження у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини	6		2			4
Тема 2. Оцінка результатів додаткових досліджень у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини	6		2			4
Тема 3. Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.	6		2			4
Тема 4. Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях	6		2			4
Тема 5. Підсумковий контроль	6		2			4
Разом за модуль 7	30		10			20
Усього год за модулем 6,7	120		80			40
Усього з дисципліни	420	18	266			136

4. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість год
Модуль 1 (4 курс). ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ)		
1.	Гострий апендицит та його ускладнення. Диференційна діагностика.	1
2.	Гострий холецистит	1
3.	Гострий панкреатит та ускладнення	1
4.	Гостра непрохідність кишечника	1
5.	Перитоніт	1
6.	Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення	1
7.	Хірургічні аспекти виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки. Хвороби оперованого шлунку.	1
8.	Захворювання тонкої та товстої кишки	2
9.	Захворювання прямої кишки	1
Разом за модулем 1		10
Модуль 3 (5 курс). ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА, ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ)		
Змістовий модуль 1,2. Військова, грудна, ендокринна хірургія; Серцева, судинна хірургія		
1.	Термічні, хімічні та радіаційні ураження	1
2.	Захворювання стравоходу	1
3.	Поранення черевної порожнини та органів тазу	1
4.	Захворювання молочної залози	1
5.	Захворювання артерій і вен	1
6.	Хірургічні аспекти ІХС та набутих вад серця	1
Модуль 5 (5 курс). ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ		
1	Гострий живіт у дітей	0,5
2	Політравма у дітей	0,5
3	Травма органів грудної та черевної порожнини у дітей	0,5
4	Шлунково-кишкові кровотечі у дітей	0,5
Разом за модулем 3,5		8
Усього з дисципліни		18

5. Теми семінарських занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Хірургія» семінарські заняття не заплановані

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість год
4 КУРС ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ) В Т.Ч. ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ		
Модуль 1 (4 курс). Хірургія (ургентна хірургія, хірургічна гастроентерологія та проктологія)		
1.	Гострий апендицит .	4
2.	Гострий холецистит	4
3.	Гострий панкреатит	4
4.	Гостра непрохідність кишечника	4
5.	Гострий перитоніт	4
6.	Зовнішні та внутрішні грижі живота та їх ускладнення.	4
7.	Гострі ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки	4
8.	Хірургія шлунку, дванадцятипалої кишки. Хронічні ускладнення виразкової хвороби шлунку та 12-палої кишки.	4
9.	Хвороби печінки.	4
10.	Захворювання позапечінкових жовчних протоків.	4
11.	Захворювання підшлункової залози та селезінки	4
12.	Захворювання тонкої та товстої кишки	4
13.	Захворювання тонкої та товстої кишки	4
14.	Хвороби прямої кишки та м'яких тканин промежини	4
15.	Курація хворих	4
Разом за модулем 1		60
Модуль 2 (4 курс) . Виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургічні хвороби		
1	Принципи організації надання планової і невідкладної хірургічної допомоги	4
2.	Оцінка даних фізикального обстеження та результатів додаткових досліджень	4
3.	Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.	4

4.	Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях	4
5.	Підсумковий етапний контроль.	4
Разом за модулем 2		20
Разом за модулем 1 та 2		80
5 КУРС ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА, ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ) В Т.Ч. НЕЙРОХІРУРГІЯ, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ		
Модуль 3 (5 курс). Хірургія (військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія)		
1.	Вогнепальні поранення	5
2.	Інфекційні ускладнення бойових пошкоджень	5
3.	Комбіновані радіаційні і хімічні ураження. Термічні пошкодження	5
4.	Кровотеча, крововтрата	5
5.	Поранення (пошкодження) грудей.	5
6.	Поранення, закриті пошкодження черева, таза і органів таза	5
7.	Захворювання межистіння.	5
8.	Еутириодний і токсичний зоб. Захворювання молочної залози	5
9.	Ішемічна хвороба серця, набуті вади серця	5
10.	Хронічні оклюзивні захворювання артерій нижніх кінцівок	5
11.	Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок	5
12.	Тромбоемболія легеневої артерії	5
13.	Підсумковий етапний контроль.	4
Разом за модуль 3		64
Модуль 4 (5 курс). Нейрохірургія		
1	Черепно-мозкова травма.	4
2	Хребетно-спинномозкова травма. Патологія периферичної нервової системи.	4
3	Пухлини головного мозку. Гідроцефалія.	4
4	Судинні захворювання головного та спинного мозку.	4
5	Остеохондроз. Пухлини спинного мозку.	4
6	Функціональна та відновна нейрохірургія. Хірургія болю.	2
	Підсумковий модульний контроль	2
Разом за модуль 4		24
Модуль 5 (5 курс). Дитяча хірургія		

1	Гострий апендицит. Кишкова непрохідність. Злукова непрохідність. Інвагінація кишечника. Синдром набряклої калитки.	4
2	Кровотечі шлунково-кишкового тракту у дітей. Портальна гіпертензія.	3
3	Травма грудної клітки та органів грудної порожнини. Закрита травма органів черевної порожнини та заочеревинного простору: Травматичне ушкодження сечівника, сечового міхура, нирок. Політравма у дітей.	4
4	Гострий гематогенний остеомієліт. ТБЦ-остит. Хірургічний сепсис. Гнійні захворювання легенів, плеври та межистіння.	3
5	Тема 5. Особливості онкології дитячого віку. Доброякісні та злоякісні пухлини ембріональні пухлини. Судинні аномалії у дітей: судинні пухлини та судинні мальформації.	4
Разом за модуль 5		18
Разом за модулем 3,4,5		106

6 КУРС
ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА
ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ
ХВОРОБИ

Модуль 6 (6 курс) Хірургія (загальні питання хірургії; клінічні прояви
хірургічних хвороб) з дитячою хірургією

1.	Загальні питання хірургічної допомоги в Україні. Патологічні синдроми при захворюваннях органів черевної порожнини	5
2.	Синдром системної запальної відповіді у хірургічних хворих. Критичні стани у хірургічних хворих	5
3.	Синдром болю у животі. Синдром непрохідності кишечника.	5
4.	Синдром гострого живота. Синдром локального та поширеного гнійно-запального процесу очеревини.	5
5.	Синдром механічної жовтяниці при пухлинних та непухлинних ураженнях жовчних шляхів.	5
6.	Синдром кровотечі з травного каналу. Хірургічні аспекти виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки	5
7.	Закрита та відкрита травма живота. Поранення та закриті пошкодження тазу і органів тазу.	5
8.	Синдроми болю в груді, дихальної та серцевої недостатності при діагностиці та диференційній діагностиці захворювань органів грудної порожнини. Хірургічна патологія легень та плеври.	5

9.	Синдром гострої ішемії кінцівок. Тромбози магістральних вен. Тромбоемболія легеневої артерії.	5
10.	Ятрогенія в хірургії. ПМК.	5
11.	Вади розвитку респіраторної системи.	6
12.	Вади розвитку, які проявляються кишковою непрохідністю.	7
13.	Вади розвитку передньої черевної стінки. Вади розвитку печінки та жовчовивідних шляхів.	7
Разом за модулем 6		70
Модуль 7. (6 КУРС)		
Виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургічні хвороби		
1	Оцінка даних фізикального обстеження у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини	2
2	Оцінка результатів додаткових досліджень у пацієнтів із захворюваннями органів черевної порожнини	2
3	Визначення плану лікування та ведення пацієнтів.	2
4	Надання невідкладної допомоги при хірургічних захворюваннях	2
5	Підсумковий контроль	2
Разом за модулем 7		10
Разом за модулем 6,7		80
Усього з дисципліни		266

7. Теми лабораторних занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «Хірургія» лабораторні заняття не заплановані

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість год
4 КУРС		
ХІРУРГІЯ (УРГЕНТНА ХІРУРГІЯ, ХІРУРГІЧНА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ ТА ПРОКТОЛОГІЯ) В Т.Ч. ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ		
Модуль 1 (4 курс). Хірургія (ургентна хірургія, хірургічна гастроентерологія та проктологія)		
1.	Абдомінальний компартмент-синдром	4
2.	Релапаротомія та лапаростома в лікуванні розповсюдженого перитоніту	4
3.	Відкриті та закриті пошкодження шлунку, дванадцятипалої кишки, підшлункової залози, селезінки	4
4.	Флегмона шлунку	4
5.	Диференційна діагностика та лікування захворювань прямої кишки та пара ректального простору	4

	Разом за модулем 1	20
Модуль 2 (4 курс) . Виробнича лікарська практика (професійне навчання) внутрішні хвороби		
1.	- Підготовка до практичного заняття за темою №1 - Опанування навичками організації надання невідкладної допомоги - Опанування навичками організації надання планової допомоги	5
2.	- Підготовка до практичного заняття за темою №2 - Опанування навичками проведення фізикального огляду - Опанування навичками інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень.	5
3.	- Підготовка до практичного заняття за темою № 3 - Опанування навичками складання плану лікування пацієнтів - Опанування навичками оцінки показів та протопоказів до хірургічного лікування	5
4.	- Підготовка до практичного заняття за темою № 4 - Опанування навичками надання невідкладної допомоги пацієнтам з хірургічними захворюваннями	5
5.	- Підготовка до практичного підсумкового контролю	5
	Разом за модулем 2	25
	Разом за модулем 1,2	45
5 КУРС		
ХІРУРГІЯ (ВІЙСЬКОВА, ГРУДНА, ЕНДОКРИННА ХІРУРГІЯ; СЕРЦЕВА, СУДИННА ХІРУРГІЯ) В Т.Ч.: НЕЙРОХІРУРГІЯ, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ		
Модуль 3 (5 курс). Хірургія (військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія)		
1.	Правець, його етіологія і патогенез. Клініка, діагностика, профілактика лікування правця в умовах військових дій і екстремальних ситуаціях. Ускладнення і результати лікування.	5
2.	Профілактична і лікувальна цінність антибіотиків лікуванні інфекційних ускладнень бойових пошкоджень	5
3.	Сучасні методи стентування судин. Алотрансплантанти в судинній хірургії	5
4.	Діабетична стопа	5
5.	Лазерна хірургія в ангіології	5
6.	Диференційна діагностика та лікування захворювань середостіння.	5
7.	Антикоагулянтна та тромболітична терапія при гострому тромбозі. Профілактична антикоагулянтна терапія.	5
	Разом за модуль 3	35
Модуль 4 (5 курс). Нейрохірургія		
8.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок, робота з «Робочими зошитами»	3

9.	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять: 1. Етапи розвитку нейрохірургії як науки. Значення допоміжних методів в нейрохірургії. Значення допоміжних методів дослідження в діагностиці та розробці патогенетично обґрунтованого лікування захворювань центральної нервової системи. 2. Абсцеси головного та спинного мозку, епідурити спинного мозку. Етіологія абсцесів головного і спинного мозку. Клініка абсцесів головного мозку різної локалізації. Діагностика абсцесів головного і спинного мозку. Значення допоміжних методів обстеження в діагностиці цієї патології. Принципи хірургічного лікування та профілактика абсцесів головного і спинного мозку та епідуритів. 3. Вади розвитку головного та спинного мозку. Класифікація. Клініка. Діагностика. Допоміжні методи діагностики вад розвитку головного і спинного мозку. Пренатальна діагностика. Покази до хірургічного пре- та постнатального лікування і його принципи. Відновне лікування, Реабілітація та реадaptaція хворих з вадами розвитку головного та спинного мозку в післяопераційному періоді. Профілактика вад розвитку головного і спинного мозку.	2
10.	- Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
Разом за модулем 4		6
Модуль 5 (5 курс). ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ		
1.	Техніка лапароскопії у дітей. - Лапароцентез у дітей	2
2.	- Рідкісні форми інвагінації у дітей.	2
3.	- Методи профілактики травм у дітей. Деонтологія дитячого віку	2
4.	Ускладнення гнійно-запальних захворювань у немовлят. Пункція суглобів у дітей. Гнійні захворювання м'яких тканин у дітей - Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.	2
5.	Ускладнення гнійно-запальних захворювань у немовлят. Пункція суглобів у дітей. Гнійні захворювання м'яких тканин у дітей - Ускладнення новоутворень у дітей. Невідкладна допомога при серцево-судинній і дихальній недостатності	2
Разом за модулем 5		10
Разом за модулем 3,4,5		51

6 КУРС ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ		
Модуль 6 (6 курс). Хірургія (загальні питання хірургії; клінічні прояви хірургічних хвороб) з дитячою хірургією		
1.	Функціональні інструментальні методи дослідження при захворюваннях шлунка та кишечника печінки, позапечінкових жовчних протоків, підшлункової залози	2
2.	Ендоскопічне аортокоронарне шунтування.	2
3.	Диференціальна діагностика та лікування гострого тромбозу мезентеріальних судин	2
4.	Клініка, діагностика та лікування кишкової нориці	2
5.	Морбідне ожиріння, абдомінопластика, симультанні операції. Клініка діагностики, лікування.	2
6.	Лійкоподібна деформація грудної клітки. Кілевидна деформація. Синдром Поланда.. Синдром Кураріно-Сільвермана. Вроджене розщеплення груднини. Ізольовані деформації ребер.	3
7.	Аномалії положення і розвитку нирок. Мегауретер, гідронефроз. Міхурово-сечовідний рефлюкс. Крипторхізм, ектопія яєчка. Гіпоспадія; епіспадія. Варикоцеле. Екстрофія сечового міхура.	3
8.	- Біліарна атрезія. Портоентростомія (операція Касаї) та трансплантація печінки. Кісти печінки та холедоха.	4
Разом за модуль 6		20
МОДУЛЬ 7. (6 КУРС) ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ		
1.	- Підготовка до практичного заняття за темою №1 - Опанування навичками організації надання невідкладної допомоги - Опанування навичками організації надання планової допомоги	4
2.	- Підготовка до практичного заняття за темою №2 - Опанування навичками проведення фізикального огляду Опанування навичками інтерпретації даних лабораторних та інструментальних досліджень.	4
3.	- Підготовка до практичного заняття за темою № 3 - Опанування навичками складання плану лікування пацієнтів Опанування навичками оцінки показів та протопказів до хірургічного лікування	4
4.	- Підготовка до практичного заняття за темою № 4 Опанування навичками надання невідкладної допомоги пацієнтам з хірургічними захворюваннями	4
5.	Підготовка до практичного підсумкового контролю	4
Разом за модуль 7		20
Разом за модулем 6,7		40

10. Індивідуальні завдання

- Доповідь реферату на практичному занятті

Теми з нейрохірургії:

1. Дифузне аксональне ушкодження головного мозку.
2. Множинна травма голови, хребта та інших ділянок тіла. Медична допомога і польових та екстремальних умовах. Особливості підготовки до евакуації.
3. Черепно-мозкова травма (ЧМТ) при алкогольному сп'янінні.
4. ЧМТ новонароджених.
5. Поєднана ЧМТ мирного та військового часу. Особливості сортування хворих та надання їм допомоги на різних етапах.
6. Сучасні методи лікування пухлин головного мозку.
7. Гідроцефалія (діагностика, лікування).
8. Краніофарінгіоми (діагностика, лікування).
9. Застосування методів нейроінженерії в нейрохірургії
10. Хірургія болю.
11. Сучасні принципи хірургічного лікування наслідків травми хребта і спинного мозку.
12. Вогнепальні поранення хребта і спинного мозку.
13. Вогнепальні поранення периферичних нервів.
14. Відновна нейрохірургія.
15. Пологове ушкодження плечового сплетення.
16. Офтальмологічні прояви нейрохірургічної патології.
17. Урологічні ускладнення при хребетно-спинномозковій травмі. Їх профілактика та лікування.
18. Неспецифічні запальні процеси головного та спинного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
19. Патологія судин головного мозку, що супроводжується гострими та хронічними порушеннями мозкового кровообігу. Сучасні принципи хірургічного лікування.

20. Вроджені вади розвитку ЦНС та їх хірургічне лікування.

- Доповідь на клінічних конференціях баз кафедр
- Доповідь історії хвороби хворого на практичному занятті
- Написання тез, статей.

11. Методи навчання

За джерелами знань: словесні (пояснення, лекція, бесіда, навчальна дискусія, розповідь); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (практична робота, опанування практичними навичками), робота з книгою.

За логікою викладу навчального матеріалу: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний і традуктивний методи.

За рівнем пізнавальної активності: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладу.

Інтерактивні: рольова гра, робота у малих групах (команді), кейс-метод, творчі завдання, використання навчальних інтерактивних відеокурсів, відвідування лікарських конференцій, консиліумів, «мозковий штурм», «дискусія».

Дистанційні методи навчання з використанням сучасних освітніх платформ та освітніх ресурсів (LIKAR.nmu, Zoom, Skype, Classroom тощо).

12. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практичний.

Регламент оцінювання поточного і кінцевого контролю з дисципліни (розроблений згідно Положення «Про порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О. Богомольця» від 05.09.2019 р.)

При організації навчання за кредитно-трансферною системою навчання використовується сесійно-модульний контроль, який передбачає наступні види контролю:

Система оцінювання знань студентів включає поточний та підсумковий контроль знань.

Вихідний контроль знань передбачає визначення початкового рівня знань студентів з суміжних дисциплін, який необхідний для опанування дисципліни, яку вивчає студент. Результати вихідного контролю знань не враховують у поточному навчанні студента, оскільки вони мають тільки ознайомчий характер для викладача.

Поточний контроль передбачає 100% опитування студентів групи на практичному занятті з обов'язковим оцінюванням всіх складових елементів заняття – тестового контролю, усного опитування, вирішення ситуаційних задач, опису препаратів, тощо. Кожна тема заняття передбачає також проведення контролю практичних навичок.

За кожний етап заняття і елемент поточного контролю студент отримує традиційну оцінку «5-4-3-2», із яких викладач формує середню арифметичну оцінку за заняття, яка конвертується у бали згідно шкали (розподілу), що передбачена робочою навчальною програмою, яка була складена і затверджена до початку вивчення дисципліни. У випадку, якщо студент отримує «2», то дана оцінка конвертується у 0 балів.

Студент має право покращити свої знання і навички з теми, за яку отримав загальну оцінку «2» і відповідно 0 балів, впродовж наступного навчального заняття, під час поточного контролю, за регламентом кафедри, без отримання балів.

Студенти мають право ознайомитися із перевіреною викладачем письмовою роботою і у разі незгоди апелювати до помічника завідуючого з навчальної роботи на кафедрі, або до завідуючого кафедрою.

Оцінюванню також підлягають:

Письмові навчальні роботи, написання яких передбачено навчальною програмою з дисципліни, та навчальні теми, які винесені як самостійна робота в позааудиторний час.

Кафедра нараховує також додаткові бали за участь та отримання призових місць у всеукраїнських та інших олімпіадах з навчальної дисципліни.

Після проведення заняття викладач оголошує студентам їхню середню оцінку.

Сума балів, яку накопичив студент в результаті поточного навчання, є складовою загальної оцінки з дисципліни відповідно до видів кінцевого контролю знань.

Максимальна кількість балів за поточне навчання складає 80 балів (для перевідного заліку – 200 балів).

Поточний контроль складають усі бали, які студент накопичив під час усіх аудиторних занять. Пропущений матеріал з практичних занять студент опрацьовує самостійно без нарахування балів відповідно до Положення «Про порядок оцінювання знань студентів під час поточного та кінцевого контролю з дисципліни в НМУ імені О.О.Богомольця». Відповідно за поточний контроль не встановлюється мінімальний бал допуску до кінцевого контролю з дисципліни. На індивідуальну роботу відводяться бали з поточного контролю за рішенням кафедри.

Порядок розрахунку балів з дисципліни

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. Кількість балів, що відповідає оцінці «5» вираховується шляхом ділення максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність, а саме 80 на кількість практичних занять. Для розрахунку оцінки «3» вираховується кількість балів, що становить 60% від

максимальної кількості балів за поточну навчальну діяльність, тобто 48-50 балів, що ділиться на кількість практичних занять.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визначається як арифметична сума балів за кожне заняття.

Лекційний матеріал перевіряється під час кінцевого контролю (за регламентом кафедри можуть бути додаткові бали за відвідування лекцій).

Завідувач кафедрою постійно проводить моніторинг поточного навчання студентів з дисципліни, особливо звертаючи увагу на студентів групи ризику (значна кількість «нб», незадовільних оцінок). На методичних нарадах кафедри обговорюють результати поточного навчання студентів. Для студентів групи ризику за бажанням пропонується вчасно, заздалегідь, до кінцевого контролю або після останнього, можливість надання поглибленого вивчення, відповідно до порядку надання освітніх послуг в Університеті.

Кінцевий контроль

Кінцевий контроль передбачає визначення рівня сформованих знань і навичок. Його проводять по завершенню вивчення дисципліни. Він включає контроль теоретичної та практичної підготовки. Кінцевий контроль проводиться у формі підсумкового контролю.

До кінцевого контролю з дисципліни допускаються студенти при умові відвідування не менше 75% навчальних аудиторних занять (лекції, практичні заняття) із всією накопиченою сумою балів впродовж вивчення дисципліни.

У випадку, якщо студент відвідав менше, ніж 75% (пропустив більше 25% занять) навчальних аудиторних занять, то він вважається таким, який не виконав навчальну програму і навчальний план з дисципліни, а отже має повторно вивчити дисципліну.

Навчальні заняття, які були пропущені студентом з будь-якої причини, в тому числі і з приводу хвороби, опановуються ним самостійно в позааудиторний час за регламентом кафедри (шляхом написання конспекту навчальної теми, історії хвороби, дистанційної форми навчання, консультації, демонстрація практичних навичок, тощо). Конспект пропущеної теми студент демонструє викладачу групи під час наступного навчального заняття або після початку відвідувань навчальних занять, і викладач групи за фактом наявності конспекту робить позначку у вигляді літери «К» в журналі відвідування та успішності студентів в графі пропущеної теми, без виставлення оцінки. Наявність конспекту пропущеного заняття є підтвердженням виконання студентом навчальної програми.

Конспект пропущеного навчального заняття викладач повертає студенту. Викладач кафедри веде Реєстр зарахованих конспектів за пропущені заняття за формою, який є додатком до академічного журналу та показує динаміку опанування студентами пропущених навчальних тем. Такий Реєстр підлягає щотижневому контролю завідувачем кафедри.

Кафедра не встановлює окремого графіка із зазначенням год для приймання конспектів пропущених навчальних занять. Пропущені лекції студенти не відпрацьовують, водночас, пропущені лекції зараховуються до загальної кількості пропущених навчальних аудиторних занять з навчальної дисципліни.

Оцінювання дисципліни

Кінцевий контроль проводять у формі перевідного заліку (модулі 3 – 7-10 семестри), і підсумкового контролю (модуль 1-2 – 9-10 семестри; модуль 6-7 – 11-12 семестри; комбінована форма проведення). Обсяг навчальних питань, які винесені до кінцевого контролю, має містити найбільш важливі питання з дисципліни, та не має становити всього навчального матеріалу, вивчення якого передбачено навчальною програмою із дисципліни.

Оцінка результатів складання, перевідного заліку, підсумкового контролю здійснюється за 200-бальною системою контролю знань, прийнятою

в університеті та національною шкалою і відображається у відповідних відомостях.

Перевідний залік – це форма кінцевого контролю, що передбачає оцінювання засвоєння навчального матеріалу на підставі поточного контролю без виставлення оцінки. Оцінка результатів складання заліку здійснюється за 200-бальною системою контролю знань, прийнятою в університеті та відображається у відповідних відомостях. Перевідний залік вважають складеним, якщо студент під час поточного навчання не отримував «2» і відвідав 75% навчальних аудиторних занять.

При виставленні перевідного заліку з дисципліни студенту надається право перескладання незадовільних оцінок в термін не пізніше, ніж за три дні (циклова система – за день) до проведення кінцевого контролю з метою накопичення кількості балів для зарахування дисципліни.

Регламент проведення кінцевого контролю з переліком питань обговорюється та затверджується на методичній нараді кафедри, ЦМК з хірургічних дисциплін, затверджується проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи та оприлюднюється до початку навчання (сайт, стенд, ознайомлення на першій лекції або практичному занятті).

Підсумковий контроль (ПК) - це форма підсумкового контролю виявлення сформованих у студента навичок і знань з окремої навчальної дисципліни за весь період вивчення дисципліни, яку проводять по закінченню вивчення дисципліни на останньому занятті. При виставленні оцінки з дисципліни враховують накопичену студентом кількість балів за поточне навчання (максимальна кількість балів 80) та результат складання ПК у балах (максимальна кількість балів 120). Студент складає ПК з тією кількістю балів, яку він накопичив впродовж поточного навчання. Форма проведення ПК та вид завдань визначаються навчальною (робочою) програмою з дисципліни та регламентом кафедри. Зарахування кредиту за вивчену дисципліну здійснюється при умові накопичення загальної кількості отриманих студентом балів, що має бути не меншою за мінімальну, яка визначена робочою

навчальною програмою з дисципліни і відповідає мінімальному значенню оцінки Е, а отже, складає 111 балів.

- Допуском до складання ПК за умови 75% відвідування навчальних аудиторних занять, в тому числі і лекцій. Допуск у бальному вираженні не встановлюється.
- На можливість складання студентом ПК з дисципліни не впливають результати складання інших дисциплін.

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1 (4 курс). Хірургія (ургентна хірургія; хірургічна гастроентерологія та проктологія). Форма контролю – підсумковий контроль

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума балів за поточне навчання	Індивідуальна робота студентів	Підсумковий контроль	Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали				
Т1-Т15		0-80 балів	5 (5 балів – доповідь на практичному занятті).	0-120 балів	0-200
5	5				
4	4				
3	3				
2	0				

Модуль 2 (4 курс). Виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургічні хвороби. Форма контролю – залік

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали	
Т1-Т5		0-200
5	34-40	
4	28-33	
3	23-27	
2	0	

Модуль 3 (5 курс). Хірургія(військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія). Форма контролю – перевідний залік

Поточне оцінювання та самостійна робота		Індивідуальна робота студентів	Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали		
Т1-Т12		8 бала (8 балів - доповідь на	0-200 балів
5	6		

4	5	практичному занятті)	
3	4		
2	0		

Модуль 4 (5 курс). Нейрохірургія. Форма контролю – підсумковий контроль

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума балів за поточне навчання	Індивідуальна робота студентів	Підсумковий контроль	Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали				
Т1-Т5		0-80 балів	10 балів (10 балів - доповідь на практичному занятті)	0-120 балів	0-200 балів
5	14				
4	12				
3	8				
2	2				
Т6					
5	10				
4	7				
3	5				
2	2				

Модуль 5 (5 курс). Дитяча хірургія. Форма контролю – підсумковий контроль

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума балів за поточне навчання	Підсумковий контроль	Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали			
T1-T5		0-80 балів	0-120 балів	0-200 балів
5	15 – 16			
4	13 – 14			
3	11 - 12			
2	0			

Модуль 6 (6 курс). Хірургія з дитячою хірургією. Форма контролю – підсумковий контроль

Поточне оцінювання та самостійна робота		Індивідуальна робота студентів	Сума балів за поточне навчання	Підсумковий контроль	Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали				
T1-T13		2 балів	0-80 балів	0-120 балів	0-200
5	6				
4	5				
3	4				
2	0				

Модуль 7 (6 курс) . Виробнича лікарська практика (професійне навчання) хірургічні хвороби. Форма контролю – залік

Поточне оцінювання та самостійна робота		Сума
Традиційна оцінка	Конвертація у бали	
T1-T5		0-200
5	34-40	
4	28-33	
3	23-27	
2	0	

Оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне кількості балів, отриманих за 4 курс (середнє арифметичне 1 та 2 модулів) , за 5 курс (середнє арифметичне 3,4,5 модулів) і 6 курс (середнє арифметичне 6 та 7 модулів).

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу:

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
відмінно	170-200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
добре	155-169	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	140-154	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
задовільно	125-139	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	111-124	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
незадовільно	60-120	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-59	F	Незадовільно

			(з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
--	--	--	---

Порядок ліквідації академічної заборгованості

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах 60-110 балів (FX) студент має право повторно її скласти 2 рази: один - кафедральній комісії за участю зав. кафедри, а останній раз - комісії за участю завідуючого кафедри та декана.

Повторне складання дисциплін із отриманими незадовільними оцінками проводять за графіком, який складає кафедра, узгоджує з деканом (інтервал між спробами або дисциплінами не менше 3 днів). Дисципліни, які вивчають на відповідному курсі мають бути складені до початку нового навчального року. Наявність академічної заборгованості до початку нового навчального року є підставою для відрахування студента із університету за невиконання вимог навчального плану (або оформлення академічної відпустки та повторного курсу навчання за станом здоров'я).

При отриманні незадовільної оцінки із дисципліни в межах 1-59 балів (F) студент зобов'язаний повторно її вивчити у позааудиторний час на платній основі. Повторне отримання студентом незадовільної оцінки за результатом повторного її вивчення з урахуванням двох перескладань дисципліни або незадовільних оцінок із 3-х дисциплін, а також наявності пропущених аудиторних навчальних занять без поважних причин, сума пропусків яких складає 120 год і більше, обумовлює його відрахування із університету за невиконання навчального плану.

На можливість складання студентом кінцевого контролю (ПК) з дисципліни не впливають результати складання інших дисциплін.

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

**Модуль 1 (4 курс). Хірургія (Ургентна хірургія, хірургічна
гастроентерологія та проктологія)**

1. Анатомо-функціональні відомості про сліпу кишку та хробакоподібний відросток.
2. Методи обстеження хворих з гострим апендицитом.
3. Клініка гострого апендициту.
4. Етіологія та патогенез гострого апендициту.
5. Диференціальний діагноз гострого апендициту.
6. Особливості перебігу гострого апендициту у дітей.
7. Особливості перебігу гострого апендициту у вагітних.
8. Особливості перебігу гострого апендициту у хворих старечого та похилого віку.
9. Ускладнення гострого апендициту.
10. Апендикулярний інфільтрат (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
11. Апендикулярний абсцес правої здухвинної западини (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
12. Пілефлебіт (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
13. Піддіафрагмальний абсцес (клініка, діагностика, лікувальна тактика).
14. Техніка типової апендектомії.
15. Лапароскопічна апендектомія.
16. Особливості оперативної техніки в залежності від форми гострого апендициту та розміщення хробакоподібного відростка.
17. Вид доступу та об'єм оперативного втручання при різних ускладненнях гострого апендициту.
18. Ускладнення при виконанні апендектомії.
19. Ускладнення апендектомії в ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
20. Ведення післяопераційного періоду .

21. Анатомо-функціональні відомості про жовчний міхур та поза печінкові жовчні протоки.
22. Етіологія та патогенез гострого холециститу.
23. Класифікація гострого холециститу.
24. Методи обстеження хворих з гострим холециститом.
25. Типова клінічна картина гострого холециститу, її особливості у осіб юного та старечого віку.
26. Диференційна діагностика гострого холециститу.
27. Діагностична програма.
28. Лікувальна програма.
29. Ускладнення гострого холециститу.
30. Особливості клінічної картини гострого холециститу при наявності супутньої патології.
31. Клінічна картина ускладнень гострого холециститу та їх диференційна діагностика.
32. Показання до екстрених операцій.
33. Показання до термінових операцій (24-48 годин)
34. Характер оперативних втручань при гострому холециститі.
35. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого холециститу.
36. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем КТ та ультразвуку).
37. Інтраопераційні ускладнення та їх лікування.
38. Післяопераційні ускладнення та їх профілактика та лікування.
39. Передопераційна підготовка хворих.
40. Післяопераційне ведення пацієнтів.
41. Анатомо-функціональні відомості про підшлункову залозу.
42. Етіологія та патогенез гострого панкреатиту.
43. Класифікація гострого панкреатиту.

44. Методи обстеження хворих на гострий панкреатит.
45. Типова клінічна картина гострого панкреатиту.
46. Диференційна діагностика гострого панкреатиту.
47. Діагностична програма.
48. Лікувальна тактика.
49. Ускладнення гострого панкреатиту.
50. Особливості клінічної картини гострого панкреатиту при наявній супутній патології.
51. Клінічна картина ускладнень гострого панкреатиту та їх диференційна діагностика.
52. Показання до оперативних втручань.
53. Характер оперативних втручань при гострому панкреатиті.
54. Характер оперативних втручань при ускладненнях гострого панкреатиту.
55. Показання до мініінвазивних оперативних втручань (ендоскопічних, лапароскопічних, під контролем УЗД).
56. Інтраопераційні ускладнення та їх лікування.
57. Післяопераційні ускладнення їх профілактика та лікування.
58. Передопераційна підготовка хворих.
59. Ведення пацієнтів у післяопераційному періоді.
60. Анатомо-функціональні відомості про шлунок та дванадцятипалу кишку.
61. Методи обстеження хворих з перфоративною виразкою.
62. Класифікація перфоративної виразки.
63. Етіологія та патогенез перфоративної виразки.
64. Клініка типової перфоративної виразки.
65. Диференціальна діагностика перфоративної виразки.
66. Особливості перебігу атипової перфоративної виразки.
67. Особливості перебігу прикритої перфоративної виразки.
68. Особливості перебігу перфоративної виразки учепцеву сумку

69. Особливості перебігу перфоративної виразки в заочеревний простір
70. Вибір обсягу оперативного втручання при перфоративній виразці
71. Техніка зшивання перфоративної виразки.
72. Техніка виконання пілородуоденопластики
73. Вибір способу виконання ваготомії та пілородуоденопластики
74. Показання та техніка виконання селективної ваготомії та антрумектомії
75. Показання та техніка виконання селективної проксимальної ваготомії та пілородуоденопластики
76. Показання та техніка виконання резекції шлунка при перфоративній виразці
77. Лапароскопічні технології в хірургічному лікуванні перфоративної виразки.
78. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
79. Особливості ведення хворих з перфоративною виразкою у ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
80. Ускладнення у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
81. Етіологія та патогенез виразкової кровотечі.
82. Методи обстеження хворих з виразковою кровотечею.
83. Класифікація виразкових кровотеч.
84. Клініка виразкової кровотечі.
85. Диференціальна діагностика виразкової кровотечі.
86. Особливості перебігу виразкової кровотечі в залежності від ступеня її активності.
87. Особливості клінічного перебігу активної кровотечі .
88. Особливості клінічного перебігу виразкової кровотечі що припинилася
89. Техніка зшивання перфоративної виразки.

90. Вибір способу зупинки кровотечі в залежності від ступеня її активності
91. Показання до консервативного лікування виразкової кровотечі
92. Терапія виразкової кровотечі
93. Методи ендоскопічного гемостазу та показання до їх застосування
94. Методи оперативних втручань при виразковій кровотечі
95. Вибір методу оперативного втручання в залежності від стану хворого, інтенсивності кровотечі, ступеня крововтрати, локалізації виразки
96. Особливості техніки оперативних втручань при виразковій кровотечі
97. Ускладнення у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі.
98. Лікування ускладнень у ранньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу виразкової кровотечі
99. Особливості ведення хворих з виразковою кровотечею у ранньому та пізньому післяопераційному періоді.
100. Ускладнення у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
101. Лікування ускладнень у пізньому післяопераційному періоді при виконанні оперативних втручань з приводу перфоративної виразки.
102. Анатомо-фізіологічні відомості про кишечник.
103. Визначення поняття непрохідності кишечника.
104. Етіологія непрохідності кишечника.
105. Сучасні питання патогенезу непрохідності кишечника.
106. Класифікація непрохідності кишечника.
107. Причини динамічної непрохідності кишечника.
108. Клініка динамічної непрохідності кишечника.
109. Лікування динамічної (функціональної) непрохідності кишечника.
110. Види механічної непрохідності кишечника.

111. Клініка obturaційної непрохідності кишечника.
112. Особливості клініки strangulaційної непрохідності кишечника.
113. Особливості клініки завороту окремих органів травного тракту.
114. Особливості клініки інвагінації.
115. Види інвагінацій.
116. Особливості лікувальної тактики в залежності від часу початку захворювання.
117. Злукова хвороба.
118. Етіологія злукової хвороби.
119. Сучасні аспекти патогенезу злукової хвороби.
120. Типова клінічна картина злукової хвороби.
121. Диференційна діагностика непрохідності кишечника.
122. Диференційна діагностика окремих видів непрохідності кишечника.
123. Сучасні методи діагностики гострої непрохідності кишечника.
124. Рентгенологічні ознаки гострої непрохідності кишечника.
125. УЗ-ознаки гострої непрохідності кишечника.
126. Сучасна лікувальна програма непрохідності кишечника.
127. Передопераційна підготовка пацієнтів з гострою непрохідністю кишечника.
128. Вибір характеру оперативного втручання при різних видах та рівнях непрохідності кишечника.
129. Післяопераційна лікувальна програма.
130. Профілактика та прогноз у хворих з гострою непрохідністю кишечника.
131. Анатомо-функціональні відомості про парієтальну та вісцеральну очеревину.
132. Етіологія та патогенез гострого перитоніту.
133. Класифікація гострого перитоніту.
134. Методи обстеження хворих на гострий перитоніт.
135. Клінічна картина місцевого гострого перитоніту.

136. Клінічна картина поширеного перитоніту.
137. Диференційна діагностика гострого перитоніту.
138. Діагностична програма у хворого на гострий перитоніт.
139. Лікувальна тактика у хворого на гострий місцевий перитоніт.
140. Лікувальна тактика у хворого на гострий поширений перитоніт.
141. Ускладнення гострого перитоніту.
142. Особливості клінічної картини гострого перитоніту при наявній супутній патології.
143. Лікувальна такти при гострому перитоніті
144. Особливості передопераційної підготовки при гострому перитоніті
145. Методи оперативних втручань при перитоніті в залежності від поширення запального процесу у черевній порожнині
146. Показання до мініінвазивних методів лікування хворих на гострий перитоніт.
147. Етапи оперативного втручання при гострому поширеному перитоніті.
148. Післяопераційні ускладнення при гострому перитоніті їх діагностика профілактика та лікування.
149. Ведення пацієнтів у післяопераційному періоді.
150. Визначення поняття грижі.
151. Причини виникнення грижі.
152. Загальна симптоматика гриж.
153. Значення форми і розмірів грижі для перебігу захворювання.
154. Класифікація зовнішніх гриж черевної стінки.
155. Ускладнення гриж.
156. Грижі білої лінії живота. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
157. Пупкові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

158. Косі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
159. Прямі пахові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
160. Післяопераційні грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
161. Стегнові грижі. Клініка, класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
162. Защемлені грижі. Типова клініка. Клінічні види защемлених гриж. Діагностика, диференційна діагностика.
163. Хірургічна тактика при защемленій грижі.
164. Особливості оперативного втручання при защемленій грижі.
165. Ознаки життєздатності та нежиттєздатності кишки.
166. Запалення грижі. Клініка. Диференційна діагностика. Хірургічна тактика.
167. Пошкодження (травма) грижі. Клініка. Хірургічна тактика.
168. Кишкова непрохідність в грижі. Хірургічна тактика.
169. Невправима грижа. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Лікування.
170. Сучасні принципи і методи оперативного лікування гриж.
171. Профілактика гриж.
172. Внутрішні грижі. Клініка. Класифікація. Діагностика.
173. Грижі стравохідного отвору діафрагми. Клініка. Діагностика. Диференційна діагностика.
174. Які причини розвитку грижі стравохідного отвору діафрагми?
175. Який механізм розвитку грижі стравохідного отвору діафрагми?
176. Які існують види гриж стравохідного отвору діафрагми?
177. Які скарги хворих спостерігаються при грижі стравохідного отвору діафрагми?
178. Які об'єктивні прояви грижі стравохідного отвору діафрагми?

179. Які ускладнення можуть виникати при грижі стравохідного отвору діафрагми?
180. Назвіть діагностичну програму при стравохідного отвору діафрагми?
181. З якими за Дайте сучасне визначення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
182. Які існують фактори агресії у розвитку виразкової хвороби?
183. Що відноситься до факторів захисту слизової оболонки шлунка?
184. Які анатомічні зони має шлунок?
185. За рахунок яких артерій кровопостачається шлунок?
186. Який вплив на шлунок має блукаючий нерв?
187. Який вплив на шлунок має симпатична інервація?
188. Які ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
189. Які особливості больового синдрому при шлунковій локалізації виразки?
190. Які особливості больового синдрому при дуоденальній локалізації виразки?
191. Які об'єктивні клінічні ознаки виявляють при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки?
192. У чому суть діагностичної програми при виразковій хворобі шлунку та дванадцятипалої кишки?
193. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
194. Які скарги спостерігаються у хворих при наявності перешкоди на рівні вихідного відділу шлунку?
195. Які скарги спостерігаються у хворих при наявності перешкоди на рівні дистального відділу дванадцятипалої кишки?
196. Дайте визначення пілородуоденального стенозу?
197. Які причини розвитку пілородуоденального стенозу?

198. Яка класифікація пілородуоденального стенозу?
199. Які скарги спостерігаються при субкомпенсованому стенозі?
200. Які скарги спостерігаються при компенсованому стенозі?
201. Які скарги спостерігаються при декомпенсованому стенозі?
202. Які об'єктивні клінічні ознаки субкомпенсованого і некомпенсованого пілородуоденального стенозу?
203. Рентгенологічні ознаки ступеня пілородуоденального стенозу?
204. Які принципи лікування пілородуоденального стенозу?
205. Які існують показання до хірургічного лікування виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки?
206. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у дванадцятипалій кишці?
207. Яким методам операцій слід надавати увагу при локалізації виразки у шлунку?
208. Дайте визначення пептичній виразці анастомозу?
209. Які причини виникнення пептичної виразки анастомозу?
210. Які скарги хворих при пептичній виразці анастомозу?
211. Які об'єктивні клінічні ознаки можна виявити при пептичній виразці анастомозу?
212. Яка суть діагностичної програми при пептичній виразці анастомозу?
213. З якими захворюваннями слід діагностувати пептичну виразку анастомозу?
214. Яке медикаментозне лікування застосовується при пептичній виразці анастомозу?
215. Який обсяг хірургічного втручання при пептичній виразці анастомозу?
216. Дайте визначення синдрому Маллорі-Вейса?
217. Які скарги у хворих із синдромом Маллорі-Вейса?
218. Які об'єктивні прояви синдрому Маллорі-Вейса?

219. Які методи дослідження використовуються для уточнення діагнозу синдрому Маллорі-Вейса?
220. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику синдрому Маллорі-Вейса?
221. Що включає у себе лікувальна тактика при синдромі Маллорі-Вейса?
222. Які показання до хірургічного лікування синдрому Маллорі-Вейса?
223. З якими захворюваннями слід проводити диференційну діагностику при грижі стравохідного отвору діафрагми?
224. У чому полягає консервативне лікування грижі стравохідного отвору діафрагми?
225. Які показання до хірургічного лікування грижі стравохідного отвору діафрагми?
226. У чому суть оперативних втручань при стравохідного отвору діафрагми?
227. Тимчасова непрацездатність і реабілітація хворих при грижі стравохідного отвору діафрагми.
228. Профілактика та прогноз у хворих з грижами.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 1 (4 курс). Хірургія (Ургентна хірургія, хірургічна гастроентрологія та проктологія)

1. Оформлення медичної карти стаціонарного хворого, виписка з медичної карти стаціонарного хворого.
2. Визначення групи та резус крові, сумісність крові
3. Методика фізикального обстеження товстої кишки
4. Методика фізикального обстеження шлунка.
5. Методика фізикального обстеження печінки, селезінки.

6. Методика фізикального обстеження хворих з зовнішньою черевною грижею.
7. Пальцеве дослідження прямої кишки *(виконувати на муляжах)*
8. Аноскопія *(виконувати на муляжах)*
9. Видалення сторонніх тіл прямої кишки *(виконувати на муляжах)*
10. Встановлення шлункового зонда і промивання шлунка *(виконувати на муляжах)*
11. Кататеризація сечового міхура м'яким катетером *(виконувати на муляжах)*
12. Накладання та зняття швів. *(виконувати на муляжах)*
13. Хірургічна обробка ран і поверхневих абсцесів, догляд за дренажами *(виконувати на муляжах)*

Модуль 3 (5 курс). Хірургія(військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія).

1. Хірургічні аспекти анатомії переднього середостіння.
2. Клініка пухлин переднього середостіння.
3. Лікування гострого медіастиніту.
4. Етіологія, патогенез, клінічний перебіг синдрому верхньої порожнистої вени.
5. Діагностика синдрому верхньої порожнистої вени.
6. Хірургічні доступи при операціях на органах середостіння.
7. Тактика лікування хворих з ятрогенним пошкодженням стравоходу.
8. Лікування ятрогенної перфорації нижньогрудного відділу стравоходу.
9. Хірургічне лікування пухлин заднього середостіння.
10. Класифікація грижі стравохідного отвору діафрагми.
11. Клінічний перебіг ковзної грижі стравохідного отвору діафрагми.
12. Рентгенологічні ознаки ковзної грижі стравохідного отвору діафрагми.
13. Лікування ковзної грижі стравохідного отвору діафрагми.
14. Лікування парезофагальної грижі стравохідного отвору діафрагми.

15. Клінічні прояви релаксації діафрагми.
16. Діагностика релаксації діафрагми.
17. Лікування тотальної релаксації діафрагми.
18. Причини виникнення гострого абсцесу легень.
19. Клінічні форми гангрен легень.
20. Клінічні симптоми гострого абсцесу легень в стадії "до розкриття".
21. Клінічні симптоми гострого абсцесу легень в стадії "після розкриття".
22. Клініка хронічного абсцесу легень.
23. Додаткові методи обстеження хворих з нагнійними захворюваннями легень.
24. Диференціальна діагностика хронічного абсцесу легень та раку з розпадом.
25. Диференціальна діагностика повітряної кісти та хронічного абсцесу легень.
26. Методи санації трахеобронхіального дерева.
27. Лікування гангренозного абсцесу легень.
28. Лікування гострого абсцесу легень. Показання до оперативного лікування.
29. Тактика лікування ускладненого гострого абсцесу легень.
30. Гостра емпієма плеври. Етіологія, патогенез, клініка.
31. Клінічні прояви обмеженої емпієми плеври. Рентгенологічна картина.
32. Клініка обмеженого піопневмотораксу. Рентгенологічні ознаки.
33. Тотальний піопневмоторакс. Етіологія, клінічний перебіг.
34. Додаткові методи обстеження при хронічних гнійних процесах в плеврі.
35. Диференціальна діагностика емпієми плеври та піопневмотораксу.
36. Клініка хронічної емпієми.
37. Додаткові методи обстеження при піопневмотораксі.
38. Тактика лікування хворих з піопневмотораксом.
39. Показання до пункції плевральної порожнини.
40. Техніка виконання пункції плевральної порожнини.

41. Показання до дренування плевральної порожнини.
42. Техніка дренування плевральної порожнини.
43. Особливості консервативного лікування піопневмотораксу.
44. Класифікація післятравматичного гемотораксу.
45. Лікувальна тактика при закритій травмі грудної клітки, ускладненої великим гемотораксом.
46. Ознаки внутрішньоплевральної кровотечі. Показання до торакотомії.
47. Лікувальна тактика при згорненому гемотораксі.
48. Діагностика та лікування проникаючої рани серця.
49. Класифікація післятравматичного пневмотораксу.
50. Причини виникнення підшкірної емфіземи. Методи лікування.
51. Причини виникнення та клінічний перебіг медіастинальної емфіземи.
52. Лікування медіастинальної емфіземи.
53. Лікування післятравматичного пневмотораксу. Види аспіраційних систем.
54. Лікування відкритого пневмотораксу.
55. Лікувальна тактика при напруженому (клапанному) пневмотораксі.
56. Види новокаїнової блокади при закритій травмі грудної клітки.
57. Методи фіксації грудної стінки при флотуючому переломі ребер.
58. Лікувальна тактика при флотуючому переломі ребер.
59. Клініка подвійного перелому ребер.
60. Лікувальна тактика при обмеженому пневмотораксі.
61. Ранні ускладнення закритої травми грудної клітки.
62. Пізні ускладнення закритої травми грудної клітки
63. Клініко-рентгенологічні ознаки малого гемотораксу.
64. Стадії мітрального стенозу.
65. Клінічні прояви I-II стадії мітрального стенозу.
66. Ускладнення мітрального стенозу.
67. Допоміжні методи обстеження при мітральному стенозі.
68. Хірургічне лікування мітрального стенозу.

69. Патогенез та ускладнення повної атріовентрикулярної блокади.
70. Повна атріовентрикулярна блокада. Клініка. Діагностика.
71. Синдром слабкості синусового вузла. Показання до хірургічного лікування.
72. Види і показання до тимчасової електрокардіостимуляції.
73. Показання до постійної електрокардіостимуляції.
74. Ішемічна хвороба серця. Клініка, діагностика, хірургічне лікування.
75. Вади серця. Клініка, діагностика, хірургічне лікування.
76. Анатомічні та фізіологічні звуження стравоходу
77. Клінічні стадії ахалазії стравоходу.
78. Ахалазія стравоходу Клініка, діагностика.
79. Дані об'єктивного обстеження при ахалазії стравоходу
80. Диференціальна діагностика ахалазії стравоходу та раку стравоходу.
81. Лікування ахалазії I-II стадій.
82. Класифікація дивертикулу стравоходу
83. Ускладнення дивертикулу стравоходу. Лікувальна тактика.
84. Консервативне та оперативне лікування ахалазії стравоходу.
85. Ускладнення біфуркаційного дивертикулу стравоходу. Клінічний перебіг.
86. Хірургічні доступи при дивертикулі стравоходу.
87. Хірургічне лікування дивертикулу Ценкера. Інтраопераційні та післяопераційні ускладнення.
88. Клінічні стадії опіку стравоходу.
89. Невідкладна допомога при опіку стравоходу.
90. Консервативне лікування опіку стравоходу.
91. Хірургічні доступи при операціях на стравоході.
92. Види пластики при рубцевих стриктурах стравоходу.
93. Хірургічне лікування рубцевих стриктур стравоходу
94. Клініка епіфренального дивертикулу. Додаткові методи обстеження.
95. Причини емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.

96. Клінічна характеристика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
97. Класифікація гострої ішемії нижніх кінцівок за В.С.Савельєвим.
98. Диференціальна діагностика емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
99. Хірургічна тактика та методи оперативного лікування емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
100. Особливості ведення післяопераційного періоду після хірургічного втручання з приводу емболії та гострого тромбозу магістральних артерій.
101. Показання до консервативного лікування, препарати, що використовуються.
102. Антикоагулянти, фібринолітичні тромболітичні препарати.
103. Методи контролю за зсідаючою системою, їх характеристика.
104. Етіологія, патогенез облітеруючого атеросклерозу та ендартеріїту нижніх кінцівок.
105. Класифікація хронічної ішемії та рівня оклюзії магістральних артерій при облітеруючому атеросклерозі за О.О.Шалімовим.
106. Сучасна теорія та фактори ризику розвитку атеросклерозу.
107. Методи обстеження артеріальної системи.
108. Ускладнення облітеруючого атеросклерозу артерій нижніх кінцівок та методи їх запобігання.
109. Визначення, клінічна характеристика та методи хірургічного лікування синдрому Лериша.
110. Показання та протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого атеросклерозу магістральних артерій нижніх кінцівок.
111. Показання та протипоказання до хірургічного лікування облітеруючого ендартеріїту нижніх кінцівок.

112. Ранні післяопераційні ускладнення реконструктивних операцій на магістральних артеріях нижніх кінцівок при облітеруючому атеросклерозі та методи їх запобігання.
113. Показання та протипоказання до консервативного лікування облітеруючих захворювань артерій нижніх кінцівок.
114. Реабілітація хворих, які перенесли реконструктивні операції на аорті та магістральних артеріях.
115. Сучасні методи аортоартеріографії, ускладнення аортографії та методи їх запобігання.
116. Методи зниження концентрації холестерину та ліпопротеїдів в плазмі крові (фармакологічні, інструментальні).
117. Фактори, що забезпечують нормальну венозну гемодинаміку.
118. Етіологія варикозного розширення вен.
119. Патогенез порушення венозної гемодинаміки при варикозній хворобі.
120. Клінічна характеристика варикозної хвороби нижніх кінцівок,
121. Клінічна характеристика хронічної венозної недостатності I ст.
122. Клінічна характеристика хронічної венозної недостатності II ст.
123. Клінічна характеристика хронічної венозної недостатності III ст.
124. Ускладнення варикозної хвороби.
125. Функціональні проби для визначення стану клапанів поверхневих, комунікантних та глибоких вен нижніх кінцівок.
126. Методи та показання до флебографії.
127. Диференціальна діагностика варикозного вузла пахвинної ділянки і стегнової грижі.
128. Диференціальна діагностика варикозної хвороби і природженої дисплазії вен.
129. Консервативне лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
130. Лікування екземи та дерматиту, спричинених хронічною венозною недостатністю.

131. Лікування трофічної виразки, спричиненої хронічною венозною недостатністю.
132. Показання та протипоказання до хірургічного лікування варикозної хвороби нижніх кінцівок.
133. Послідовність виконання операції сафенектомії.
134. Причини рецидиву варикозного розширення вен нижніх кінцівок після сафенектомії.
135. Лікування рецидиву варикозного розширення вен нижніх кінцівок після сафенектомії.
136. Профілактика варикозної хвороби нижніх кінцівок.
137. Етіологія тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
138. Причини тромбофлебіту нерозширених підшкірних вен.
139. Патогенез і клініка мігруючого тромбофлебіту підшкірних вен.
140. Клінічні прояви гострого тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
141. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних і глибоких вен нижніх кінцівок.
142. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок і бешихи.
143. Диференціальна діагностика тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок і лімфангіту.
144. Лікування післяін'єкційного тромбофлебіту підшкірних вен верхніх кінцівок.
145. Консервативне лікування тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
146. Показання та протипоказання до оперативного лікування гострого тромбофлебіту підшкірних вен нижніх кінцівок.
147. Техніка операцій при гострому тромбофлебіті підшкірних вен нижніх кінцівок.

148. Етіологічні та патогенетичні фактори тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок.
149. Клінічні прояви тромбозу вен гомілок.
150. Клінічні прояви ілеофemorального тромбозу.
151. Клінічна характеристика білої флегмазії.
152. Клінічна характеристика синьої флегмазії.
153. Клініка тромбозу нижньої порожнистої вени.
154. Гострий тромбоз печінкових вен - синдром Бадда-Хіарі.
155. Етіологія, клінічна характеристика і лікування синдрому Педжета-Шретьєра.
156. Диференціальна діагностика тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок і лімфостазу.
157. Диференціальна діагностика білої флегмазії і емболії стегнової артерії.
158. Консервативне лікування тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок.
159. Особливості хірургічного лікування ілеофemorального тромбозу.
160. Шляхи запобігання ТЕЛА при хірургічному лікуванні ілеофemorального тромбозу.
161. Профілактика тромбозу глибоких вен нижніх кінцівок в ранньому післяопераційному періоді.
162. Етіологія, патогенез післятромбофлебітичного синдрому.
163. Особливості венозної гемодинаміки у хворих з ПТФС.
164. Клінічна характеристика склеротичної форми післятромбофлебітичного синдрому.
165. Клінічна характеристика варикозної форми післятромбофлебітичного синдрому.
166. Клінічна характеристика набряково-больової форми післятромбофлебітичного синдрому.
167. Клінічна характеристика виразкової форми післятромбофлебітичного синдрому.
168. Патогенез виникнення трофічної виразки у хворих з ПТФС.

169. Особливості клінічної симптоматики у хворих з ілеофеморальним ПТФС.
170. Диференціальна діагностика ПТФС і лімфостазу.
171. Диференціальна діагностика ПТФС і природженої ангіодисплазії.
172. Консервативне лікування ПТФС.
173. Особливості оперативного лікування ПТФС глибоких вен гомілки.
174. Оперативне лікування хворих з ілеофеморальним ПТФС.
175. Етіологія лімфостазу.
176. Патогенез лімфостазу.
177. Клінічна характеристика стадії лімфедми.
178. Клінічна характеристика стадії фібредми.
179. Диференціальна діагностика лімфедми і набряків при захворюваннях серця.
180. Диференціальна діагностика лімфедми і набряків при захворюваннях нирок.
181. Диференціальна діагностика лімфостазу нижніх кінцівок (після-тромбофлебітичний синдром, варикозна хвороба, тромбоз вен нижніх кінцівок).
182. Методи обстеження лімфатичної системи.
183. Показання та методи виконання лімфографії.
184. Показання та методи консервативного лікування лімфостазу.
185. Види оперативних втручань, спрямованих на відновлення відтоку лімфи.
186. Оперативне лікування лімфостазу
187. Класифікація кровотеч залежно від їх джерела, часу виникнення та ступеня крововтрати
188. Види та засоби зупинки кровотеч
189. Показання до переливання крові
190. Ускладнення при переливанні крові на війні
191. Класифікація поранень та пошкоджень черева

192. Діагностика пошкоджень черева
193. Клінічні прояви відкритих пошкоджень черева
194. Перша медична допомога при пораненні черева
195. Лікування вогнепальних пошкоджень черева
196. Класифікація поранень таза
197. Ускладнення при вогнепальних та закритих пошкодженнях таза
198. Перша медична допомога при пораненнях і закритих пошкодженнях тазу
199. Профілактика шоку при пораненнях черева та тазу

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 3 (5 курс). Хірургія(військова, грудна, ендокринна хірургія; серцева, судинна хірургія).

Студент повинен вміти:

- 1) Збирати і оцінювати дані про пацієнта (скарги, анамнез захворювання, анамнез життя (в тому числі професійний та страховий).
- 2) Проводити обстеження хворого (оцінювати загальний стан та зовнішній вигляд пацієнта; проводити фізикальне обстеження для оцінки стану серцево-судинної, дихальної, травної, сечостатевої, ендокринної, нервової систем та опорно-рухового апарату).
- 3) Виявляти типові симптоми та клінічну картину.
- 4) Виявляти ускладнення та невідкладні стани.
- 5) Надавати невідкладну допомогу.
- 6) Призначати програму обстеження.
- 7) Оцінювати та інтерпретувати дані лабораторних та інструментальних досліджень
- 8) Проводити диференційну діагностику і обґрунтовувати діагноз на підставі аналізу скарг, анамнезу, клінічної симптоматики, даних лабораторних та інструментальних досліджень.

- 9) Визначати лікувальну тактику.
- 10) Визначати показання та протипоказання до лікування (оперативного чи консервативного).
- 11) Обґрунтовувати термін, спосіб та обсяг оперативного лікування.
- 12) Призначати передопераційну підготовку.
- 13) Призначити консервативне лікування

при наступних захворюваннях та травмах:

- Травма органів черевної порожнини
- Травма тазу
- Травма органів тазу
- Травма грудної клітки
- Відкритий пневмоторакс
- Закритий пневмоторакс
- Клапанний пневмоторакс
- Гідроторакс
- Гідропневмоторакс
- Абсцес легень
- Гангрена легень
- Гостра емпієма плеври
- Хронічна емпієма плеври
- Піопневмоторакс
- Набуті вади серця
- Ішемічна хвороба серця
- Інфаркт міокарда
- Аневризма серця
- Захворювання межистіння
- Опіки травного тракту
- Кардіоспазм
- Кардіостеноз

- Дивертикули стравоходу
- Стравохід Баретта
- Еутириоїдний зоб
- Токсичний зоб
- Фіброзно-кистозні захворювання молочної залози
- Мастит
- Облітеруючий атеросклероз
- Ендартеріт
- Діабетична ангіопатія
- Гостра ішемія кінцівок
- Абдомінальний ішемічний синдром
- Варикозна хвороба вен нижніх кінцівок
- Гострі тромбози магістральних вен
- Хронічні тромбози магістральних вен
- Післятромбофлебітичний синдром
- Лімфадема

2. Студент повинен оволодіти:

1. Оформлення медичної карти стаціонарного хворого, виписка з медичної карти стаціонарного хворого.
2. Визначення групи та резус крові, сумісність крові
3. Визначення показань до переливання крові
4. Визначення величини крововтрати у побових умовах та надзвичайних ситуаціях
5. Методика фізикального обстеження легенів
6. Методика фізикального обстеження серця
7. Методика фізикального обстеження вен
8. Методика проведення функціональних проб (периферійних та глибоких вен)
9. Методика фізикального обстеження периферійних артерій.
10. Методики визначення групи крові та сумісності

11. Методика фізикального обстеження щитовидної залози
12. Методика фізикального обстеження молочних залоз*(виконувати на муляжах)*.
13. Реєстрація ЕКГ*(виконувати на муляжах)*.
14. Тимчасова зупинка кровотечі: пальцеве притискання судини на протязі, накладання джгута. *(виконувати на муляжах)*
15. Ін'єкції лікарських речовин (внутрішньом'язове, підшкірне, внутрішньовенне струминне та крапельне введення)*(виконувати на муляжах)*.
16. Фіксація язика*(виконувати на муляжах)*
17. Трахеостомія *(виконувати на муляжах)*
18. Непрямий масаж серця*(виконувати на муляжах)*
19. Штучне дихання. *(виконувати на муляжах)*
20. Накладання та зняття швів. *(виконувати на муляжах)*
21. Встановлення шлункового зонда і промивання шлунка. *(виконувати на муляжах)*
22. Катетеризація сечового міхура м'яким катетером. *(виконувати на муляжах)*
23. Хірургічна обробка ран і поверхневих абсцесів, догляд за дренажами *(виконувати на муляжах)*.
24. Транспортна іммобілізація *(виконувати на муляжах)*
25. Плевральна пункція та дренування плевральної порожнини *(виконувати на муляжах)*

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю

модуля 4. Нейрохірургія

1. Етапи розвитку вітчизняної та зарубіжної нейрохірургії.
2. Значення допоміжних методів дослідження в діагностиці та розробці патогенетично обґрунтованого лікування захворювань центральної нервової системи.
3. Краніографія. Вогнищеві та гіпертензійні ознаки органічних захворювань головного мозку.

4. Церебральна ангіографія. Види, значення цього методу в розвитку нейрохірургії. Покази, протипокази, техніка виконання.
5. Електроенцефалографія та її значення в діагностиці органічних захворювань головного мозку.
6. Лікворологічні та ліквородинамічні дослідження в діагностиці захворювань центральної нервової системи.
7. Рентгенографія хребта і роль цього методу дослідження в діагностиці захворювань спинного мозку та хребта.
8. Порівняльна оцінка інформативності допоміжних методів обстеження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
9. Значення офтальмологічного обстеження в діагностиці захворювань головного мозку.
10. Комп'ютерна томографія і роль цього методу дослідження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
11. Магніто-резонансна томографія і роль цього методу дослідження в діагностиці нейрохірургічних захворювань.
12. Радіоізотопні дослідження та їх роль в нейрохірургії.
13. Класифікація черепно-мозкової травми. (ЧМТ).
14. Закрита черепно-мозкова травма. Класифікація. Види травматичних ушкоджень черепа та головного мозку.
15. Надання медичної допомоги хворому із закритою та відкритою ЧМТ на догоспітальному етапі, в тому числі з вогнепапальною ЧМТ.
16. Струс головного мозку. Патоморфологія. Клініка, діагностика, лікування.
17. Забиття головного мозку. Патоморфологія. Клініка, діагностика, лікування.
18. Стиснення головного мозку. Клініка, діагностика, лікування.
19. Епідуральні гематоми. Клініка, діагностика, лікування.
20. Субдуральні гематоми. Клініка, діагностика, лікування.

21. Методи хірургічного лікування хворих з гострими, підгострими, хронічними субдуральними гематомами.

22. Субдуральні гідроми. Клініка, діагностика, лікування.

23. Внутрішньомозкові гематоми. Клініка, діагностика, лікування.

24. Внутрішньошлункові гематоми. Клініка, діагностика, лікування.

25. Переломи кісток черепа при закритій черепно-мозковій травмі.

Класифікація. Методи діагностики переломів кісток черепа.

26. Покази до операції при переломах кісток черепа. Основні принципи операцій.

27. Допоміжні методи дослідження та послідовність їх застосування в діагностиці черепно-мозкових травм.

28. Особливості перебігу черепно-мозкової травми в залежності від віку. Особливості хірургічного лікування ЧМТ у осіб похилого віку.

29. Способи пластики дефектів твердої мозкової оболонки та черепа при закритій черепно-мозковій травмі.

30. Відкрита черепно-мозкова травма. Класифікація, діагностика, невідкладна допомога.

31. Особливості надання першої медичної допомоги хворим з відкритою черепно-мозковою травмою на догоспітальному етапі.

32. Послідовність застосування допоміжних методів діагностики при відкритих черепно-мозкових травмах.

33. Первинна хірургічна обробка та її строки при відкритій ЧМТ. Методи видалення сторонніх тіл із мозкової речовини.

34. Комбінована та поєднана ЧМТ.

35. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку, їх Класифікація та клініка.

36. Перша медична допомога при пораненнях черепа на полі бою. Медичне сортування і зміст медичної допомоги на етапах евакуації.

37. Особливості перебігу ЧМТ в залежності від віку та соматичного стану хворих.
38. Пологова ЧМТ. Частота, клініка, діагностика. Покази до нейрохірургічного лікування, його принципи.
39. Ранні та пізні ускладнення при відкритій ЧМТ. Покази до хірургічного лікування, профілактика ускладнень.
40. Вогнепальні поранення черепа і головного мозку, хребта та спинного мозку. Класифікація, клініка, невідкладна допомога.
41. Вогнепальні поранення хребта та спинного мозку. Клінічна картина і діагностика. Періоди клінічного перебігу. Перша медична допомога на полі бою. Обсяг медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
42. Множинна травма голови, хребта і інших ділянок людини (тулуба, кінцівок). Медична допомога у польових умовах і екстримальних ситуаціях. Особливості підготовки до евакуації. Положення про нетранспортабельність.
43. Методи видалення сторонніх тіл із мозкової речовини при відкритій ЧМТ.
44. Післятравматична епілепсія та методи виведення хворих з епістатусу.
45. Відновлювальне лікування у найближчі та віддалені строки після ЧМТ.
46. Особливості перебігу травми периферичних нервів та хірургічного лікування у осіб похилого віку.
47. Шкідливий вплив алкоголю та паління на відновлення порушених функцій мозку у хворих, що перенесли черепно-мозкову травму.
48. Пухлини головного мозку.
49. Гіпертензійний синдром, основні патологічні механізми його формування. Клініка, діагностика, невідкладна допомога.
50. Допоміжні методи діагностики пухлин головного мозку в нейрохірургічній клініці.

51. Вогнищеві симптоми при пухлинах головного мозку.
52. Методи лікування хворих з пухлинами головного мозку.
53. Покази до хірургічного лікування хворих з пухлинами головного мозку. радикальні та паліативні операції при пухлинах головного мозку.
54. Комбіноване лікування хворих з пухлинами головного мозку.
55. Патологія судин головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога.
56. Сучасні можливості нейрохірургічного лікування судинних захворювань головного мозку.
57. Ішемічні інсульти .Особливості етіопатогенезу та перебігу патології судин головного мозку у осіб похилого віку. Особливості реабілітації осіб похилого віку після перенесено гострого порушення мозкового кровообігу.
58. Геморагічні інсульти як прояв патології судин головного мозку. Етіопатогенез. Частота. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна терапія. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
59. Диференційний діагноз патології судин головного мозку з іншими органічними враженнями головного мозку.
60. Вади розвитку головного і спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
61. Гідроцефалія. Класифікація. Етіопатогенез. Клініка, діагностика. Покази до хірургічного лікування та його принципи.
62. Абсцеси головного мозку. Класифікація, клініка, діагностика, невідкладна допомога. Покази до хірургічного лікування та його принципи.
63. Функціональна нейрохірургія. Стереотаксичний метод у нейрохірургії, покази до його застосування.
64. Нейрохірургічне лікування паркінсонізму.
65. Нейрохірургічне лікування ДЦП (дитячого церебрального паралічу) та інших екстрапірамідних гіперкінезів.

66. Епілесія. Етіопатогенез. Діагностика. Виведення хворого з епістатусу. Покази до хірургічного лікування, його принципи.
67. Пухлини спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика.
68. Клініка екстрамедулярних пухлин спинного мозку.
69. Клініка інтрамедулярних пухлин спинного мозку.
70. Допоміжні методи діагностики пухлин спинного мозку.
71. Роль ліквородинамічних та лікворологічних досліджень у діагностиці пухлин спинного мозку.
72. Нейрохірургічне лікування хворих із пухлинами спинного мозку.
73. Комбіноване лікування хворих із пухлинами спинного мозку.
- Профілактика ускладнень. Відновлювальне лікування.
74. Остеохондроз. Класифікація. Етіопатогенез. Клініка, діагностика, покази до хірургічного лікування.
75. Клініка остеохондрозу шийного відділу хребта.
76. Клініка остеохондрозу попереково-крижового відділу хребта.
77. Диференційований підхід до консервативного та нейрохірургічного лікування патології міжхребцевих дисків.
78. Основні методи нейрохірургічного лікування хворих з патологією міжхребцевих дисків.
79. Травматичні ушкодження хребта та спинного мозку. Класифікація, клініка, діагностика.
80. Перша допомога та транспортування хворих із травматичними ушкодженнями хребта та спинного мозку.
81. Нейрохірургічні операції при закритих ушкодженнях хребта та спинного мозку.
82. Відкриті ушкодження хребта та спинного мозку. Принципи хірургічного лікування.
83. Ранні та пізні ускладнення при травмах хребта і спинного мозку та їх профілактика.

84. Відновлювальне лікування при травматичних ушкодженнях хребта та спинного мозку.
85. Травматичні ушкодження периферичних нервів. Класифікація, клініка, діагностика.
86. Особливості первинної обробки ран при відкритих ушкодженнях периферичних нервів.
87. Нейрохірургічне лікування травматичних ушкоджень периферичних нервів.
88. Больові синдроми (каузалгії, ампутаційні болі, фантомні болі). Клініка, діагностика, невідкладна допомога.
89. Невралгії трійчастого нерва. Етіопатогенез. Принципи нейрохірургічного лікування. Особливості етіопатогенезу, перебігу та хірургічного лікування невралгії трійчастого нерва у осіб похилого віку
90. Принципи інтенсивної терапії при лікуванні нейрохірургічних хворих.

Перелік практичних завдань та робіт

модуля 4. Нейрохірургія

- Провести клінічний огляд нейрохірургічного хворого та оцінити його загальний стан, визначити план обстеження.
- Оцінити дані допоміжних методів дослідження (рентгенографія черепа, хребта, огляд окуліста, ЕЕГ, ТКДГ, комп'ютерна томографія, МРТ, ангіографія, ЕНМГ та ін.).
- Надати невідкладну допомогу хворим з гострою ЧМТ, травмою хребта, спинного мозку та периферичних нервів, гострими проявами захворювань судин головного мозку.
- Знати принципи надання невідкладної допомоги при синдромі внутрішньочерепної гіпертензії.
- Знати принципи надання невідкладної допомоги хворим з дисфункцією лікворного шунта.

- Вивести хворого з епілептичного статусу.
- Знати принципи проведення місцевої блокади при різко вираженому больовому синдромі.
- Знати принципи проведення люмбальної пункції, ліквородинамічних проб, оцінити отримані дані.
- Провести іммобілізацію при ушкодженнях хребта
- Накласти асептичну пов'язку при різних видах травми нервової системи.
- Провести первинну хірургічну обробку ран м'яких тканин голови.
- Оформити історію хвороби, лікарняний лист, рецепт.

Перелік теоретичних питань та практичних робіт та завдань до підсумкового контролю модуля 5. Дитяча хірургія

Гострі процеси черевної порожнини

1. Сучасні погляди на етіологію та патогенез гострого апендициту.
2. Особливості будови черевної порожнини та апендиксу, що визначають клінічний перебіг апендициту у дітей.
3. Особливості гострого апендициту у дітей раннього віку (до 3-х років).
4. Особливості обстеження дітей раннього віку з підозрою на гострий апендицит.
5. Диференціальна діагностика гострого апендициту.
6. Діагностика та лікування апендикулярного інфільтрату.
7. Атипові форми гострого апендициту. Особливості клініки та діагностики.
8. Первинний пельвиоперитоніт. Діагностика, лікування.
9. Перитоніт. Класифікація. Діагностика.
10. Диференційна діагностика гострого апендициту та первинного перитоніту.
11. Симптом порівняльної дозованої перкусії (За А.Р. Шурінком). Методика обстеження та критерії оцінки.

12. Допоміжні методи обстеження дітей з підозрою на гострий апендицит, їх інформативність та діагностична цінність.
13. Відкрита та лапароскопічна апендектомія: переваги і недоліки.
14. Походження та розташування дивертикула Меккеля.
15. Дивертикуліт Меккеля. Клінічні прояви, діагностика, лікування.
16. Основні причини, клінічні прояви перитоніту у новонароджених.
17. Критерії готовності пацієнта до операції при перитоніті.
18. Принципи передопераційної підготовки пацієнта з перитонітом. Критерії готовності дитини до операції.
19. Принципи лікування апендикулярного абсцесу.
20. Особливості клініки і лікування перитоніту у новонароджених з екстремально низькою масою тіла.

Набута кишкова непрохідність. Інвагінація

1. Класифікація кишкової непрохідності у дітей.
2. Основні клінічні симптоми ідіопатичної інвагінації у дітей.
3. Дайте характеристику додатковим методам діагностики інвагінації у дітей.
4. Показання до консервативного розправлення інвагінату у дітей.
5. Протипоказання до консервативного розправлення інвагінату у дітей.
6. Суть консервативного розправлення інвагінату у дітей.
7. Рентгенологічні ознаки високої та низької кишкової непрохідності.
8. Ускладнення інвагінації, їх профілактика та принципи лікування.
9. Основні причини, класифікація післяопераційної злукової кишкової непрохідності.
10. Основні патогенетичні чинники ранньої післяопераційної злукової кишкової непрохідності.
11. Принципи консервативного лікування ранньої післяопераційної злукової кишкової непрохідності.
12. Основні причини спастичної та паралітичної кишкової непрохідності.

13. Принципи передопераційної підготовки при механічній кишковій непрохідності. Критерії готовності пацієнта до операції.
14. Особливості передопераційної підготовки при високій і низькій кишковій непрохідності.
15. Характеристика основних медичних препаратів, які використовують для відновлення об'єму циркулюючої крові.
16. Безоар як причина високої кишкової непрохідності. Клінічні прояви, методи лікування.
17. Сторонні тіла шлунково-кишкового тракту у дітей. Клінічні прояви, діагностика, можливі ускладнення.
18. Лікувальна тактика при сторонніх тілах шлунково-кишкового тракту у дітей.
19. Післяопікові стенози стравоходу та пілоричного відділу шлунка як причина порушення прохідності травного тракту у дітей. Основні причини, клінічні прояви.
20. Принципи лікування після опікових стенозів стравоходу та пілоричного відділу шлунка у дітей.

Шлунково-кишкові кровотечі у дітей.

1. Характерні клінічні ознаки кровотеч з верхніх відділах травного тракту (стравохід, шлунок, 12-тпала кишка).
2. Характерні клінічні ознаки кровотеч з верхніх відділах середніх відділів ШТК (тонкий кишечник).
3. Характерні клінічні ознаки кровотеч з нижніх відділень ШТК (пряма кишка).
4. Яка причина кровотеч із варикозно розширених вен стравоходу?
5. Яка причина кровотеч при дивертикулі Меккеля?
6. Яка причина кровотеч при інвагінації кишечника ?
7. Яка причина кровотеч при завороті кишечника?
8. Що таке портальна гіпертензія, форми портальної гіпертензії ?
9. Які найбільш розповсюджені причини портальної гіпертензії?

10. Методи діагностики портальної гіпертензії.
11. Характерні ознаки портальної гіпертензії у дітей.
12. Особливості конструкції зонду Блекмора і для чого він використовується. Особливості його встановлення у дітей.
13. Значення сандостатину для зупинки кровотечі з ШКТ у дітей.
14. Консервативні та оперативні методи втручання зупинки кровотечі при портальній гіпертензії у дітей .
15. Причини виникнення допечінкової форми синдрому портальної гіпертензії у дітей.
16. Методи портосистемного шунтування.
17. Причини кровотеч при некротично-виразковому ентероколіті у новонароджених.
18. Причини кровотеч при поліпозі кишечника у дітей, методи їх діагностики.
19. Причини кровотеч при шлунково-стравохідному рефлюксі (грижі стравохідного отвору діафрагми, пептичні структури, стравохід Баррета).
20. Справжня та несправжня кровотеча з ш.к.т. , причини у дітей.

Торакальна травма. Деструктивні захворювання легень і плеври

1. Торакальна травма. Варіанти. Вірогідні ознаки ушкодження внутрішніх органів.
2. Особливості торакальної травми в дитячому віці.
3. Патогенез розладів дихання та кровообігу при торакальній травмі.
4. Методи обстеження, які застосовуються при травмі органів грудної порожнини.
5. Ушкодження трахеї. Клінічні симптоми, лікувальна тактика. Екстраперикардіальна тампонада серця.
6. Ушкодження легень. Варіанти, діагностика. Хірургічна тактика.
7. Пневмоторакс. Класифікація, етіологія, патогенез дихальних розладів.

8. Пневмоторакс. Клініка, фізикальна та рентгенологічна діагностика, невідкладна допомога.
9. Гемоторакс. Причини, лікувальна тактика, показання до оперативного втручання.
10. Травма серця. Варіанти, патогенез недостатності кровообігу.
11. Травматичні вади серця. Варіанти, діагностика, принципи лікування.
12. Тампонада серця. Варіанти, клінічні симптоми, невідкладна хірургічна допомога.
13. Клінічні симптоми перфорації стравоходу. Причини перфорації, її ускладнення.
14. Медіастиніт. Етіологія, клініка, діагностика.
15. Методи діагностики при ушкодженнях стравоходу.
16. Травматичні ушкодження діафрагми. Частота, патогенез дихальних розладів, діагностика.
17. Класифікація гострої деструктивної пневмонії.
18. Легенева форма гострої деструктивної пневмонії. Варіанти, діагностика, методи лікування.
19. Легенево-плевральна форма гострої деструктивної пневмонії. Варіанти, діагностика, методи лікування.
20. Ателектаз та колапс легені. Причини, діагностика, можливості лікування.
21. Дренування плевральної порожнини. Показання, способи аспірації плеврального вмісту.
22. Плевральна пункція. Методика виконання, необхідні інструменти.

Онкологія дитячого віку

1. Особливості онкології дитячого віку. Загальні принципи діагностики і лікування злоякісних новоутворень у дітей.
2. Крижово-куприкова тератома: визначення, анатомо-морфологічна класифікація та клінічні прояви.

3. Діагностика крижово-куприкової тератоми (можливості пренатальної діагностики, інструментальні методи дослідження, пухлинні маркери) та лікувальна тактика.
4. Диференційна діагностика крижово-куприкової тератоми та менінгоцеле.
5. Інфантильна та вроджена гемангіома: визначення, класифікація, клінічні прояви.
6. Лікувальна тактика при гемангіомах (інфантильних та вроджених) у дітей.
7. Кістозні лімфатичні мальформації у дітей: визначення, класифікація, клінічні прояви.
8. Методи діагностики та принципи лікування кістозних лімфатичних мальформацій.
9. Венозні мальформації: патогенез, клінічні прояви.
10. Способи візуалізації та принципи лікування венозних мальформацій у дітей.
11. Артеріовенозні мальформації у дітей: визначення, клінічні прояви, ускладнення.
12. Дермоїдна кіста: визначення, типова локалізація, клінічні прояви, принципи лікування.
13. Нейробластома (пухлина Вільмса): визначення, клінічні прояви, зв'язок з іншими порушеннями ембріогенезу.
14. Які лабораторні та інструментальні методи застосовують для діагностики нейробластоми? Принципи лікування нейробластоми.
15. Нейробластома: визначення, типова анатомічна локалізація, клінічні прояви.
16. Принципи діагностики нейробластоми (верифікація діагнозу, діагностика первинного вогнища, оцінка біологічної активності пухлини, діагностика можливих метастазів). Принципи лікування нейробластоми.

17. Диференційна діагностика нейробластоми заочеревинного простору та нефробластоми (пухлини Вільмса).
18. Які злоякісні пухлини кісток найчастіше зустрічаються в дитячому віці? Значення травми в етіології пухлин кісток. Клінічні прояви пухлин кісток.
19. Лабораторні та інструментальні методи діагностики, принципи лікування злоякісних пухлин
20. кісток.
21. Із яких тканин попередників розвиваються саркоми м'яких тканин? Які із них найчастіше зустрічаються в дитячому віці? Принципи діагностики і лікування.
22. Клінічні прояви та діагностика пухлин середостіння.
23. Типи та клінічні прояви доброякісних пігментних новоутворень шкіри.
24. Фактори ризику розвитку меланоми, її ранні та пізні клінічні ознаки. Акронім ABCD (assymetry, borders (bleed), change, diameter).

Урологія дитячого віку

1. Дайте визначення синдрому набряклої калитки. Назвіть запальні та незапальні захворювання, які проявляються синдромом набряклої калитки.
2. Механізм виникнення та клінічні прояви перекруту яєчка у новонароджених і дітей раннього віку (екстаравагінальна форма перекруту).
3. Механізм виникнення та клінічні прояви перекруту яєчка у дітей старшого віку (інтравагінальна форма перекруту).
4. Діагностика та принципи лікування перекруту яєчка у дітей.
5. Клінічні прояви, додаткові методи обстеження та принципи лікування перекруту гідатиди Моргань у дітей.
6. Диференційна діагностика перекруту яєчка та перекруту гідатиди Моргань у дітей.

7. Основні види та клінічні прояви закритих пошкоджень калитки і її органів.
8. Лікувальна тактика при травматичних пошкодженнях калитки та її органів.
9. Основні етіологічні чинники та клінічні прояви гострого неспецифічного орхоепідіміту.
10. Діагностика та принципи лікування гострого неспецифічного орхоепідіміту у дітей.
11. Ускладнення хірургічних захворювань органів калитки, їх профілактика та принципи лікування.
12. Травма нирки: класифікація, клінічні прояви.
13. Лабораторні та інструментальні методи обстеження, які є найбільш інформативними при травмі нирок.
14. Травма сечового міхура: механізм, класифікація.
15. Клінічні прояви та принципи лікування екстраперитонеального розриву сечового міхура.
16. Клінічні прояви та принципи лікування інтраперитонеального розриву сечового міхура.
17. Які основні механізми та клінічні прояви травми уретри?
18. Які додаткові методи обстеження найбільш інформативні при різних видах травми уретри?
19. Особливості патогенезу, клінічних проявів та діагностики сечокам'яної хвороби у дітей.
20. Принципи консервативного та хірургічного лікування сечокам'яної хвороби у дітей.

Політравма. Закрита травма живота.

1. Політравма у дітей: визначення, епідеміологія і патогенез у дитячому віці.
2. Класифікація травматичного (гіповолемічного) шоку за ступенем важкості. Діагностичні критерії I-III ступеню травматичного шоку.

3. Лікувальна тактика при травматичному (гіповолемічному) шоці I ступеню.
4. Лікувальна тактика при травматичному (гіповолемічному) шоці II ступеню.
5. Лікувальна тактика при травматичному (гіповолемічному) шоці III ступеню.
6. Епідеміологія, механізм закритої травми живота у дітей. Основні клінічні прояви і традиційні методи діагностики.
7. Доцільність, діагностичні та лікувальні можливості лапароскопії при закритій травмі живота у дітей. Протипоказання до проведення лапароскопії при закритій травмі живота у дітей.
8. Механізм і клінічні прояви травми підшлункової залози у дітей.
9. Лабораторна і інструментальна діагностика травми підшлункової залози. Принципи лікування травматичного панкреатиту.
10. Етіологія, механізм та клінічні прояви пошкоджень порожнистих органів черевної порожнини.
11. Діагностика пошкоджень порожнистих органів черевної порожнини.
12. Ушкодження печінки при закритій травмі живота: класифікація, клінічні прояви.
13. Лабораторні та інструментальні методи дослідження при травматичному ураженні печінки.
14. Лікувальна тактика при травмі печінки.
15. Гемобілія: визначення, клінічні прояви.
16. Лабораторні та інструментальні методи діагностики, принципи лікування гемобілії.
17. Травма селезінки: класифікація, клінічні прояви.
18. Діагностика та лікувальна тактика при травмі селезінки.
19. Диференційна діагностика ушкоджень паренхіматозних та порожнистих органів при закритій травмі живота.

20. Пошкодження внутрішніх органів черевної порожнини у новонароджених: причини, основні види пошкоджень, клінічні прояви, діагностика, лікувальна тактика.

Гнійна хірургічна інфекція

1. Сучасна класифікація та принципи діагностики сепсису. SOFA.
2. Клінічні критерії септичного шоку.
3. Принципи лікування сепсису. Роль ЕКМО (екстракорпоральної мембранної оксигенації) у лікуванні сепсису.
4. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри та підшкірної клітковини у новонароджених, що визначають перебіг гнійно-запальних захворювань.
5. Некротична флегмона новонародженого: етіологічні чинники, патогенез, клінічні прояви.
6. Діагностика та принципи лікування некротичної флегмони новонародженого.
7. Гнійний мастит новонароджених: причини виникнення, клінічні прояви, принципи лікування.
8. Диференційна діагностика маститу та фізіологічного набухання молочних залоз у новонароджених.
9. Омфаліт: визначення, причини виникнення, класифікація, клінічні прояви.
10. Діагностика та лікування омфаліту залежно від форми захворювання.
11. Причини виникнення, клінічні прояви, принципи лікування параректального абсцесу у дітей.
12. Особливості будови та кровопостачання довгих кісток у дітей.
13. Клінічні прояви гострого гематогенного остеомієліту (ГГО) у дітей.
14. Лабораторні і інструментальні методи діагностики гострого гематогенного остеомієліту у дітей. Характерні рентгенологічні ознаки ГГО довгих кісток.
15. Диференційна діагностика ГГО і туберкульозного оститу.
16. Принципи лікування ГГО у дітей.

- 17.Анатомічна локалізація, клінічні прояви гострого гематогенного остеомієліту у новонароджених.
- 18.Рентгенологічні ознаки, принципи лікування гострого гематогенного остеомієліту у новонароджених.
- 19.Клінічні та рентгенологічні ознаки атипових форм остеомієліту у дітей.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Інтерпретація рентгенограми органів черевної порожнини
2. Інтерпретація рентгенограми органів грудної порожнини
3. Обстеження пахової ділянки у дітей
4. Інтерпретація результатів лабораторних аналізів крові
5. Обстеження новонародженої дитини, діагностика дисплазії кульшових суглобів
6. Постановка шлункового зонда
7. Зашивання шкірної рани. Екстра- та інтракорпоральні шви
8. Забезпечення основних вітальних функцій немовляти і дитини

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 6 та 7 (6 курс). ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ

1. Діагностична програма при пораненні серця. Тріада симптомів поранення серця.
2. Тріада Бека, яка характерна для тампонади серця.
3. Чому слід об'єднувати в єдиний процес клініко-діагностичну та лікувально-хірургічну програму при пораненні серця?
4. Хірургічна тактика при пораненні серця.

5. Як швидко і де слід виконувати рентгендослідження, УЗД грудної порожнини, ЕКГ, клінічні та біологічні аналізи крові і сечі, визначення групи крові, резус-фактора, гематокриту, ЦВТ, ОЦК у потерпілого з пораненням серця?
6. Механізм виникнення клапанного пневмотораксу.
7. Клінічна картина клапанного пневмотораксу.
8. Лікувальна тактика при клапанному пневмотораксі.
9. Найбільш часті джерела кровотечі в грудну порожнину.
10. Діагностична програма при гемотораксі.
11. Клінічна картина малого, середнього та великого гемотораксу.
12. Основні принципи лікувальної програми при травматичному гемотораксі.
13. Клінічна картина поранення легень.
14. Консервативне та оперативне лікування поранення легень.
15. Клініко-діагностична програма гострого апендициту.
16. Диференціальна діагностика гострого апендициту з захворюванням нирок, придатків матки, ентероколітом, харчовою токсикоінфекцією, плевропневмонією.
17. Хірургічна тактика при гострому апендициті.
18. Клініко-діагностична програма защемлених гриж.
19. Диференціальна діагностика защемлених пахових гриж з орхітом, орхоепідімітом, гострою водянкою сім'яного канатика та оболонки яєчка

20. Диференціальна діагностика защемлених стегнових гриж з запалення стегнових лімфатичних вузлів, натічним абсцесом, різко виявленим вузловим розширенням вен у зоні стегового трикутника.
21. Хірургічна тактика при защемленій грижі.
22. Фази клінічного перебігу перфоративної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки.
23. Клінічно-діагностична програма перфоративної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки.
24. Диференціальний діагноз перфоративної виразки шлунка та дванадцятипалої кишки з гострим холециститом, панкреатитом, гострою кишковою непрохідністю.
25. Хірургічна тактика при перфоративній виразці шлунка та дванадцятипалої кишки.
26. Клініко-діагностична програма при механічній гострій кишковій непрохідності.
27. Класифікація гострої кишкової непрохідності.
28. Диференціальна діагностика гострої кишкової непрохідності з тромбоемболією судин брижі, харчовою токсикоінфекцією.
29. Хірургічна тактика при гострій кишковій непрохідності.
30. Клініко-діагностична програма при гострому холециститі.
31. Ускладнення гострого холециститу.
32. Хірургічна тактика при гострому холециститі.
33. Клініко-діагностична програма при гострому панкреатиті.
34. Хірургічна тактика при гострому панкреатиті.
35. Клініко-діагностична програма при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.
36. Хірургічна тактика при гострому порушенні мезентеріального кровообігу.

37. Клініко-діагностична програма при гострій непрохідності товстої кишки.
38. Хірургічна тактика при гострій непрохідності товстої кишки.
39. Загальні принципи діагностики при гострих шлунково-кишкових кровотечах.
40. Загальні принципи інфузійно-трансфузійної терапії гострих шлунково-кишкових кровотеч.
41. Хірургічна тактика при гострих шлунково-кишкових кровотечах.
42. Клінічно-діагностична програма позаматкової вагітності.
43. Хірургічна тактика при позаматковій вагітності.
44. Клініко-діагностична програма пошкодження печінки, позапечінкових жовчних шляхів, жовчного міхура.
45. Хірургічна тактика при пошкодженні печінки.
46. Клініко-діагностична програма пошкодження селезінки.
47. Хірургічна тактика при пошкодженні селезінки.
48. Клініко-діагностична програма пошкодження підшлункової залози.
49. Хірургічна тактика при пошкодженні підшлункової залози.
50. Клініко-діагностична програма пошкодження шлунка, дванадцятипалої кишки.
51. Хірургічна тактика при пошкодженні шлунка, дванадцятипалої кишки.
52. Клініко-діагностична програма пошкодження тонкої та товстої кишок.
53. Хірургічна тактика при пошкодженні тонкої та товстої кишок.
54. Клініко-діагностична програма геморогічного шоку.
55. Клінічна картина геморогічного шоку в залежності від стадії.
56. Лікуванні геморогічного шоку.
57. Клінічна картина токсико-інфекційного шоку.
58. Лікування токсико-інфекційного шоку.
59. Клінічна картина гострої дихальної недостатності.
60. Лікування дихальної недостатності.

61. Клінічні прояви та методи діагностики тромбоемболії гілок легеневої артерії.
62. Лікування різних форм тромбоемболії легеневої артерії.
63. Клініко-діагностична програма синдрому дуги аорти.
64. Лікування синдрому дуги аорти.
65. Клініко-діагностична програма синдрому Рейно.
66. Лікуванні синдрому Рейно.
67. Клініко-діагностична програма мультифокального атеросклерозу.
68. Лікування атеросклерозу артерій головного мозку, вінцевих, ниркових, брижових артерій та артерій нижніх кінцівок.
69. Клініка, діагностика аневризми черевної частини аорти.
70. Лікування аневризми черевної частини аорти.
71. Клініко-діагностична програма флегмони шиї, пахвинної ділянки, субпекторальної флегмони.
72. Лікування гнійних запальних захворювань клітковинних просторів.
73. Обстеження хворих при захворюваннях кисті.
74. Класифікація, профілактика панарицію
75. Клінічна картина різних видів панарицію.
76. Лікування різних видів панарицію.
77. Клініка, діагностика флегмон кисті
78. Лікування флегмон кисті.
79. Симптоматика, клінічний перебіг і діагностична програма абсцесу, гангрени та кіст легень.
80. Лікування абсцесу, гангрени та кіст легень.
81. Варіанти клінічного прербігу, діагностична програма емпієми плеври.
82. Вибір методу лікування емпієми плеври.
83. Симптоматика, клінічний перебіг та діагностична програма піопневмотораксу.
84. Вибір методу лікування піопневмотораксу.

85. Сипмтоматика, клінічний перебіг та діагностична програма спонтанного пневмотораксу.
86. Вибір методу лікування спонтанного пневмотораксу.
87. Клінічні прояви сепсису.
88. Клінічна картина септичного шоку.
89. Основні напрями інтенсивної терапії сепсису.
90. СНІД у хірургічній практиці.
91. Визначення пластичної та реконструктивної хірургії. Історичні дані.
92. Деякі розділи пластичної та реконструктивної хірургії (абдомінопластика, маммоластика, корекція статі..
93. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика хірургічних ускладнень черевного тифу.
94. Лікування хірургічних ускладнень черевного тифу.
95. Клініка, діагностика хірургічних ускладнень абдомінального туберкульозу.
96. Лікування хірургічних ускладнень абдомінального туберкульозу.
97. Клініка, діагностика абдомінальних форм псевдотуберкульозу.
98. Хірургічна тактика при абдомінальних формах псевдотуберкульозу.
99. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика абдомінальних форм кишкового єрсиніозу.
100. Хірургічна тактика і лікування кишкового єрсиніозу.
101. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика ускладнених форм опісторхозу.
102. Хірургічна тактика і вибір методу лікування ускладнених форм опісторхозу.
103. Клініка, діагностична програма диференціальна діагностика ускладнених форм амебіазу.
104. Хірургічна тактика і вибір методу лікування ускладнених форм амебіазу.
105. Клініка, діагностична програма, диференціальна діагностика ускладнених форм аскаридозу.

106. Хірургічна тактика при ускладнених формах аскаридозу.
107. Сучасні методи діагностики в абдомінальній хірургії.
108. Ендоскопічна хірургія, рентгенхірургія, хірургія під контролем УЗД. Телехірургія. Роботохірургія.
109. Класифікація післярезекційних і післяваготомних синдромів.
110. Демпінг- синдром. Симптоматика і клінічний перебіг.
111. Вибір методу лікування демпінг – синдрому.
112. Післярезекційна астения, синдром привідної петлі. Симптоматика і клінічний перебіг.
113. Пептична виразка гастроентероанастомозу. Причини , діагностика, клінічний перебіг.
114. Тактика і вибір методу лікування пептичної виразки гастроентероанастомозу.
115. Шлунково-ободово-кишкова нориця. Клініка, діагностика та вибір методу лікування.
116. Рецидив виразки після ваготомії. Симптоматика і клінічний перебіг. Вибір методу лікування.
117. Післяваготомна діарея. Клініка, діагностика, лікування.
118. Значення симптому болю в різних ділянках черевної порожнини у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
119. Симптом блювання – значення у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
120. Симптом порушення акту дефекації – значення у діагностиці та диференціальній діагностиці захворювань органів живота.
121. Класифікація, діагностична програма дивертикулів стравоходу.
122. .Симптоматика, варіанти клінічного перебігу й ускладнення дивертикулів стравоходу.
123. Тактика і вибір методу лікування дивертикулів стравоходу.
124. Класифікація, діагностична програма ахалазіїстравохідно-кардіального переходу.

125. Клініка, варіанти клінічного перебігу й ускладнення ахалазіїстравохідно-кардіального переходу.
126. Тактика і вибір методу лікування ахалазіїстравохідно-кардіального переходу.
127. Класифікація, діагностична програма стриктур стравоходу.
128. Симптоматика, варіанти клінічного перебігу й ускладнення стриктур стравоходу.
129. Тактика і вибір методу лікування стриктур стравоходу.
130. Класифікація, діагностична програма гострого медіастеніту.
131. Симптоматика, варіанти клінічного перебігу й ускладнення гострого медіастеніту.
132. Тактика і вибір методу лікування гострого медіастеніту.
133. Класифікація портальної гіпертензії.
134. Внутрішньопечінкова портальна гіпертензія. Симптоматика, клінічний перебіг, діагностична програма, диференціальна діагностика.
135. Тактика і вибір методу лікування внутрішньопечінкової портальної гіпертензії.
136. Підпечінкова портальна гіпертензія . Клініка, діагностика, вибір методу лікування.
137. Надпечінкова портальна гіпертензія (хвороба Кіарі.. Клініка, діагностика, лікування.
138. Компресійні стенози трахеї. Анатомічні варіанти судинного кільця. Повне судинне кільце: подвійна дуга аорти та правобічна дуга аорти. Клініка, діагностика, принципи лікування. Неповне судинне кільце: абераційна права підключична артерія, аномалії плечоголового стовбура. Клініка, діагностика, принципи лікування.
139. Вроджена ізольована трахеостравохідна фістула. Клініка, діагностика, принципи лікування.
140. Вроджена емфізема легень. Патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.

141. Аплазія, агенезія легені. Анатомічні та патофізіологічні особливості.
142. Трахеостомія у дітей. Показання та протипоказання. Техніка виконання.
143. Класифікація атрезії стравоходу. Можливості пренатальної діагностики атрезії стравоходу. Клінічна картина атрезії стравоходу новонародженого.
144. Ускладнення операційного лікування атрезії стравоходу (недостатність швів анастомозу, рецидив трахео-стравохідної фістули). Клінічні прояви, принципи діагностики і лікування.
145. Трахеомаліяція, асоційована з атрезією стравоходу. Причини виникнення, клінічні прояви, способи діагностики, методи лікування.
146. Визначення поняття «вроджена діафрагмальна грижа». Які клінічні прояви вродженої діафрагмальної грижі у новонародженого? Які методи діагностики використовують для підтвердження діагнозу?
147. Допомога новонародженому з вродженою діафрагмальною грижею у пологовій залі. Принципи передопераційної стабілізації. Принципи хірургічного лікування ВДГ.
148. Особливості клінічного перебігу та сучасні методи діагностики вродженого гіпертрофічного пілоростенозу.
149. Передопераційна підготовка, хірургічне лікування вродженого гіпертрофічного пілоростенозу. Можливості лапароскопії.
150. Дуоденальна кишкова непрохідність: причини виникнення, пренатальна діагностика, клінічні прояви, діагностичний алгоритм у новонародженого.
151. Клінічні прояви та діагностика порушення ротації кишечника, I та II період. Синдром (тріада) Леда.
152. Хвороба Гіршпрунга. Визначення, анатомічні форми. Клінічні прояви хвороби Гіршпрунга залежно від форми перебігу.
153. Сучасні принципи діагностики хвороби Гіршпрунга. Принципи хірургічного лікування хвороби Гіршпрунга залежно від анатомічної форми, клінічного перебігу та віку дитини.

154. Меконіальна кишкова непрохідність. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Принципи консервативного та операційного лікування меконіальної кишкової непрохідності.

155. Аноректальні вади розвитку у хлопчиків. Види, клінічні прояви.

156. Аноректальні вади розвитку у дівчаток. Види, клінічні прояви. Клоакальна форма аноректальної атрезії. Сучасні принципи лікування аноректальних вад розвитку.

157. Диференційна діагностика гастрошизису і омфалоцеле. Супутні вади розвитку, ускладнення, прогноз гастрошизису і омфалоцеле.

158. Причини, особливості анатомічної будови пахвинних гриж у дітей. Принципи хірургічного лікування. Ускладнення пахвинної грижі у дітей.

159. Клінічні прояви, способи діагностики кісти холедоха. Принципи хірургічного лікування кіст холедоха. Профілактика висхідного холангіту.

160. Клінічні прояви і методи діагностики біліарної атрезії. Принципи лікування і прогноз захворювання.

161. Кісти печінки: види, клінічні прояви, способи діагностики, показання до активної хірургічної тактики. Диференційна діагностика вроджених і паразитарних кіст печінки.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ЗАВДАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Модуль 6 та 7 (6 курс). ХІРУРГІЯ З ДИТЯЧОЮ ХІРУРГІЄЮ В ТОМУ ЧИСЛІ ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА (ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ) ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ

1. Студент повинен вміти інтерпретувати результати *лабораторних та інструментальних досліджень*, на їх підставі оцінювати інформацію щодо діагнозу:

- Аналіз плевральної рідини
- Аналіз асцитичної рідини
- Аналіз сечі на діастазу

- Гострофазові показники, білок крові та його фракції
- Глюкоза крові
- Гістоморфологічне дослідження біоптатів слизових оболонок, паренхіматозних органів, лімфатичних вузлів
- Креатинін, сечовина крові
- Електроліти крові
- Трансамінази крові
- Загальний білірубін та його фракції
- Коагулограма
- ЕКГ
- Ендоскопічне дослідження травного каналу
- Загальний аналіз крові
- Загальний аналіз сечі
- Мікробіологічне дослідження біологічних рідин та виділень
- Рентгеноконтрастна ангіографія
- Промєневе дослідження органів черевної порожнини
- Промєневе дослідження органів грудної порожнини
- Промєневе дослідження черепа, кісток та суглобів
- Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини
- Ультразвукове дослідження щитовидної залози

2. Студент повинен вміти виконувати *медичні маніпуляції*:

- Виконувати штучне дихання, непрямий масаж серця*
- Фіксувати язик*
- Зупиняти зовнішні кровотечі*
- Здійснювати первинну обробку рани*
- Промивати шлунок, кишечник*
- Проводити ін'єкції лікарських речовин (в/м, в/в, п/ш)*
- Вимірювати артеріальний тиск
- Проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером*

- Здійснювати пальцеве дослідження прямої кишки*
- Виконувати плевральну пункцію*
- Визначати групи крові, резус-належність
- Знати назву та призначення хірургічних інструментів загально хірургічного набору (скальпелі, кровозупинні затискачі, черевні дзеркала, корнцанги, пінцети та ін.)
- Знати назву, призначення та продемонструвати використання інструментів для проктологічного обстеження

3. Студент повинен вміти визначати тактику та надавати невідкладну допомогу при **невідкладних станах**:

- Гостра затримка сечі*
- Зовнішні кровотечі*
- Зупинка кровообігу та дихання*
- Колапс*
- Непритомність*
- Шоки*

4. Студент повинен вміти діагностувати, визначати характер лікування та надавати допомогу та при патологічних станах.
5. Інтерпретація рентгенограми органів черевної порожнини
6. Інтерпретація рентгенограми органів грудної порожнини
7. Обстеження пахової ділянки у дітей
8. Інтерпретація результатів лабораторних аналізів крові
9. Обстеження новонародженої дитини, діагностика дисплазії кульшових суглобів
10. Постановка шлункового зонда
11. Зашивання шкірної рани. Екстра- та інтракорпоральні шви
12. Забезпечення основних вітальних функцій немовляти і дитини

13. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники
2. Методичні рекомендації до лекцій, відеопрезентації лекцій
3. Плани практичних занять, лекцій
4. Завдання для самостійної роботи (див. вище, п. 10)
5. Методичні рекомендації до практичних занять для студентів, для викладача
6. Алгоритми виконання практичних навичок, медичних маніпуляцій, відеофільми
7. Стандартизовані результати лабораторних та інструментальних методів досліджень
8. Муляжі, фантоми тощо
9. Симулятори, електронні довідники, комп'ютери з відповідним інформаційним забезпеченням
10. Робочі зошити за темами практичних занять
11. Тестові питання, ситуаційні задачі, тестові завдання формату А для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів
12. Теоретичні питання, практичні завдання до підсумкового контролю.

14. Рекомендована література

Базова

• Хірургія

1. Хірургія : у 2-х т. Т. 2. Спеціальна хірургія / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович, Б. З. Чижишин. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 592 с. ISBN 978-966-382-706-3
2. Невідкладна хірургія. Підручник для студентів VI курсів медичних факультетів медичних вузів: / Авт. кол.: В.В. Бойко, В.М. Лісовий, В.А. Капустник, Л.Й. Гончаренко, І.А. Тарабан, В.В. Макаров та ін.; під ред. чл.-кор. НАМНУ, проф. В.В.Бойка; чл.-кор. НАМНУ, проф. В.М.

- Лісового – Харків., «НТМТ», видавництво, 2019. - 514 с. ISBN 978-617-578-116-6
3. Хірургія : підручник / [Я. С. Березницький О. В. Білов, Л. С. Білянський та ін.] ; за ред. Я. С. Березницького. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 528 с. ISBN 978-966-382-834-3
 4. Хірургія: підручник /О.Ю.Усенко, Г.В. Білоус, Г.Й. Путінцева. – 5-е вид. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 416 с. ISBN 978-617-505-853-4
 5. Я.С.Березницький, М.П.Захараш, В.Г.Мішалов, В.О.Шидловський Хірургія, Том I 2006 , Підручник 49,14 Д.А.
 6. Я.С.Березницький, М.П.Захараш, В.Г.Мішалов Хірургія, Том II 2007 , Підручник , 628 с.
 7. Невідкладна хірургія за ред. Ковальчука Л.Я.-Тернопіль:Укрмедкнига, - 2000, 288 С.
 8. „Хірургія” , Підручник М.П. // Захараш, О.І.Пойда, М.Д.Кучер.- К.:Медицина, 2006.-656с.
 9. Догляд за хворими (практика). Програма навчальної дисципліни для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Київ, 2008. – 35 с.
 - 10.Greenfield's surgery: scientific Principles & Practice. Sixth edition (2017). Edited by Michael W. Mulholland, Keith D. Lillemoe, Gerard Doherty, Gilbert R. Upchurch, Jr., Hasan B. Alam, Timothy M. Pawlik; illustrations by Holly R. Fischer.
 - 11.Пантьо В. І. Загальна хірургія: навчальний посібник / В. І. Пантьо, В. М. Шимон, О. О. Болдіжар – Ужгород: ІВА, 2020. – 464 с.
 - 12.Surgery : textbook for students of higher medical educational institutions / К. М. Amosova [et al.] ; ed. by.: Ya. S. Bereznys'kyu, V. G. Mishalov, M. P. Zakharash ; рец.: V. V. Grubnik, P. D. Fomin. - 3rd ed. - Vinnytsya : Nova Knyha, 2021. - 712 p.
 - 13.Хірургічні хвороби. Частина I. Підручник для студентів VI курсу медичних факультетів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія». /

Никоненко А. О., Грушка В. А., Головка М. Г., Гайдаржі Є. І., Перцов І. В., Матерухін А. М., Матвеев С. О., Вільданов С. Р., Зубрик І. В. Запоріжжя, 2021. 277 с.

14.Хірургічні хвороби. Частина II. Підручник для студентів VI курсу медичних факультетів спеціальностей «Медицина», «Педіатрія». / Никоненко А.О., Грушка В.А., Головка М.Г., Гайдаржі Є.І., Перцов І.В., Матерухін А.М., Матвеев С.О., Вільданов С.Р., Зубрик І.В. Запоріжжя, 2021. 302 с.

15.Загальна хірургія : підручник для студ. вищих навч. закладів / за ред. проф.: Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова, В.О. Шідловського. – 2-ге

16.Клінічна онкологія: навч.посібник / за ред. Ю. В. Москаленко, І.О. Винниченко, Р.А. Москаленко – СумДУ: ВСВ “Медицина”, 2020. 212 с.

17.Касевич Н. М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В. І. Литвиненка. К. : Медицина, 2017. – 424 с.

18.Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А. Б., Дігтяр І. І., Стороженко О. В. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації. Полтава, ВДНЗУ «УМСА», 2015. 160 с.

- **Нейрохірургія**

Основна

1. Нейрохірургія: Підручник /за ред. акад. В.І.Цимбалюка В.Цимбалюк, Б.Лузан, І.Дмитерко, М.Марущенко, В.Медведев, О.Троян. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 360 с.

2. Neurosurgery: textbook /edited by Acad. V.Tsymbaliuk // V.Tsymbaliuk, V.Medvedev M.Marushchenko, ,et all.– Vinnytsia: Nova Knyha, 2019. – 192 p.

3. Study guide for practical course for teachers and Students. Module “Neurosurgery”// Prof. V.Tsymbaliuk, B.Luzan, M.Marushchenko.- Kyiv – 2010. -

Нейрохірургія: Підручник/ В.І.Цимбалюк, Б.М.Лузан, І.П.Дмитерко та ін.; за ред. акад. В.І.Цимбалюка. – Вінниця: Нова Книга, 2011. – 304 с.

4. Greenberg MS. The Handbook of Neurosurgery 8th ed. Thieme. 2016. 1661 pp.

Дитяча хірургія

1. Pediatric Surgery Edited by V.A. Dihtiar, V.I. Sushko, D.Y. Kryvchenia. AUS Medicine Publishing, 2019. – 366 p.

2. «Основи діагностики, лікування та реабілітації вад розвитку опорно-рухового апарату в дітей» за редакцією А.Ф.Левицького та І.М. Бензар. Навчально методичний посібник. ТДМУ, «Укрмедкнига», 2019.

3. Кривченя Д.Ю., Руденко Є.О. Вади розвитку дихальної системи. Malformations of the Respiratory System Атлас : навч.посібник. Київ, ВСВ «Медицина», 2017. – 192 с. ISBN 978-617-505-515-1

4. Хірургія дитячого віку: підручник / В.І. Сушко, Д.Ю. Кривченя, О.А. Данилов, В.А. Дігтяр та ін.; за ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кривчені. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Медицина, 2009. – 800 с.

5. Pediatric surgery: in Greenfields Surgery Scientific Principles&Practice, 6th edition, 2017.

• Онкологія

1. Щепотін І.Б. Онкологія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації. — К.: Моріон, 2014. — 384 с.: іл., табл., бібліогр.

2. Бондарь Г.В., Думанский Ю.В., Попович О.Ю. Онкологія: Підручник для медичних ВНЗ IV рівня акредитації. – Медицина – 2013 – 544с.

3. Онкологія: підручник / А.І. Шевченко, О.П. Колеснік, Н.Ф. Шевченко, О.М. Сидоренко, А.В. Каджоян, О.М. Левик, Є.І. Савченко, А.Ю. Полковніков; за ред. А.І. Шевченка. – Вінниця: Нова Книга, 2019. – 512 с.

4. Онкологія: підручник / Ю.В. Думанський, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук та ін.; за ред.. Г.В. Бондаря, А.І. Шевченка, І.Й. Галайчука.- 2-е вид., переробл. та допов.- К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 520 с.

5. Шевченко А.І. із співавт. Біопсія у діагностиці злоякісних пухлин. Посібник для студентів і лікарів., Запоріжжя, 2017.

Допоміжна

• Хірургія

1. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) / За ред. Фоміна П.Д., Усенко О.Ю., Березницького Я.С. – К.: Бібліотека «Здоров'я України», 2018. — 354 с.
2. SCHWARTZ'S PRINCIPLES OF SURGERY 2-volume set 11th edition 11th Edition/ F. Brunickardi (Author), Dana Andersen (Author), Timothy Billiar (Author), David Dunn (Author), John Hunter (Author), Lillian Kao (Author), Jeffrey Matthews (Author), Raphael Pollock (Author) - McGraw Hill / Medical, 2019. – 2448
3. Kirk's Basic Surgical Techniques, 7th Edition/ By Fiona Myint, FRCS – 2019. – 272
4. Загальна хірургія: підручник /С. Д. Хіміч, М.Д.Желіба, , І.Г.Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д.Желіби,. – К.: ВСВ «Медицина», 2018. – 608с.

• Нейрохірургія

1. Бойова травма та поранення голови, шиї та хребта. Сучасні принципи невідкладної допомоги. Навчальний посібник. За редакцією академіка НАМН України, д-ра мед. н., проф. Є.Г. Педаченко. - К. Медкнига, 2020. - 199 с.
2. Поліщук МЄ, Фломін ЮВ, Гуляєв ДВ, Гуляєва МВ. Сучасні принципи діагностики та лікування пацієнтів із гострим ішемічним інсультом та ТІА: навч. посібник. за ред. Поліщука МЄ., Націон. мед. акад. післядиплом. освіти ім. П.Л. Шупика, ГО «Українська асоціація боротьби з інсультом. К.: Видавець Д.В. Гуляєв, 2018. 208 с.
3. Сірко А.Г., Дзяк Л.А. Бойові вогнепальні черепно-мозкові поранення. Київ: ТОВ «Пергам», 2017. 208 с.

4. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 1. Травматичні ушкодження центральної та периферичної нервової системи. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2019. 152 с.
5. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 2. Нейроонкологія. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2019. 152 с.
6. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 3. Судинні захворювання. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2020. 96 с.
7. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 4. Патологія хребта та спинного мозку. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2020. 144 с.
8. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 5. Дитяча нейрохірургія. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2020. 352 с.
9. Стандартизація в нейрохірургії. Частина 6. Відновлювальна та функціональна нейрохірургія. За ред. академіка НАМН України, проф. Є.Г. Педаченка. Київ: ДУ “ІНХ НАМНУ”, 2020. 144 с.
10. Цимбалюк ВІ, Лузан БМ, Цимбалюк ЯВ. Діагностика й лікування хворих із травматичними ушкодженнями периферичних нервів в умовах бойових дій. Травма. 2015;16 (3):13-18. <http://www.mif-ua.com/archive/article/40894>. 4.
11. Agarwal N. Neurosurgery Fundamentals. Thieme. 2018. 581 pp.
12. Joaquim, AF, Ghizoni, E, Tedeschi, H, Ferreira MAT. Fundamentals of Neurosurgery. A Guide for Clinicians and Medical Students. Springer. 2019. 302 pp. doi: 10.1007/978-3-030-17649-5
13. Gross RE, Boulis NM. Neurosurgical Operative Atlas: Functional Neurosurgery, Third Ed. Thieme. 2018. 362 pp.
14. Hadipanayis CG, Stummer W. Fluorescence-Guided Neurosurgery: Neuro-oncology and Cerebrovascular Applications. Thieme. 2018. 168 pp.

15. Patrick M Kochanek, Robert C Tasker, Nancy Carney, Annette M Totten, P David Adelson, Nathan R Selden, Cynthia Davis-O'Reilly, Erica L Hart, Michael J Bell, Susan L Bratton, Gerald A Grant, Niranjana Kissoon, Karin E Reuter-Rice, Monica S Vavilala, Mark S Wainwright. Guidelines for the Management of Pediatric Severe Traumatic Brain Injury, Third Edition: Update of the Brain Trauma Foundation Guidelines, Executive Summary, Neurosurgery, Volume 84, Issue 6, June 2019, Pages 1169–1178, <https://doi.org/10.1093/neuros/nyz051>.

16. Rasulić, L., & Lepić, M. Neurosurgical Clinical Practice Guidelines and Recommendations: Experience, Evidence, and Enrichment. World neurosurgery. 2019; 126:76-78. doi: 10.1016/j.wneu.2019.02.136. PMID: 30851462.

- **Дитяча хірургія**

1. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.Є. Судинні аномалії у дітей. Тернопіль, ТДМУ., 2015. 360 с. ISBN 978-966-673-288-3
2. Політравма у дітей : навч.-метод. посіб / [Бензар І.М., Бліхар В.Є., Боднар Б.М. та ін.]; за ре. А.Ф.Левицького, В.П.Притули, І.М.Бензар. – Тернопіль : ТДМУ, 2014 – 200 с.
3. Fundamentals of Pediatric Surgery, 2nd edition, edited by P.Mattei, Springer, 2017
4. Lima M. Pediatric Digestive Surgery. Springer, 2017
5. Д.Ю.Кривченя, І.М.Бензар, В.Є.Бліхар «Діафрагмальні грижі у дітей» ТДМУ, «Укрмедкнига», 2015.- 70 с.
6. Pediatric surgery – 7th edition / editor in chief A.G Coran ; associate editors, N.S. Adzick, A.A. Caldamone, T.M. Crummel et al., Philadelphia, 2013
7. Pediatric Surgery General Principles and Newborn Surgery/ Prem Puri, ed. Springer, 2020.
8. Holcomb and Ashcraft's Pediatric Surgery E-Book. Elsevier Health Sciences, 2019.

15. Інформаційні ресурси

- Офіційне інтернет-представництво Президента України
<http://www.president.gov.ua/>.
- Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>.
- Кабінет Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua/>.
- Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
<http://www.mon.gov.ua>, www.osvita.com.
- Міністерство охорони здоров'я <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
- Постійне представництво України при ООН
<http://www.uamission.org/>.
- Association for Academic Surgery <https://www.aasurg.org/>
- Європейська асоціація хірургів
<https://www.europeansurgicalassociation.org/>
- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
- Національна наукова медична бібліотека України
<https://library.gov.ua/>
- Національна медична бібліотека Національного інституту здоров'я США <https://www.nlm.nih.gov/>
- освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця
<https://nmuofficial.com/>.
- https://www.nccn.org/professionals/physician_gls/default.aspx
- <http://www.esmo.org/Guidelines>
- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/>
- <https://www.thelancet.com/journals/lanonc/issue/current>
- <http://pain.com/>
- <http://www.esmo.org/>
- <https://nebolet.com.ua/medarea/oncology.html>